

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 Din

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsto
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 250, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
a. Pri večjem g.
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondeljke in
dneva po prezniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, nevrnjeni
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cekozi
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inšeriate, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Fašistovski strah

V življenju kakor tudi v politiki je še vedno bilo tako, da močni ljudje in močne stranke ne preganjajo svojih nasprotnikov. Le tisti, kdor se svojih nasprotnikov boji, seže po odloznom orožju persekucij. Na vsaki strani zgodovine je ta resnica jasno dokazana. Avstrija, ki se je bala narodnostnega gibanja ker ga tudi ni razumela, je še tik pred svojim koncem skušala s persekucijami podaljšati sebi življenje. Bilo je to ravno tako brezuspešno, kakor je zaman skušal ruski car s persekucijami odvrniti od sebe revolucijo. Kljub vsemu preganjanju je ta vendarle prišla in edina posledica persekucij je bila, da je bil obračun tem bolj krvav in tem bolj grozen.

Zaradi fašistov ne bo zgodovina naredila nobene izjeme in če so povsod drugod na svetu persekucije dokaz lastne slabosti, potem velja to tudi za preganjanje primorskih Slovencev. Kakor se je Avstro-Ogrska bala narodnostnega gibanja in ga skušala s persekucijami zatreti, natančno tako se boje fašisti nacionalne misli svojih drugorodcev ter jo skušajo zatreti z največjimi nasilji.

Fašistovski strah pa je še iz drugih vzrokov silno razumljiv. Kdor si je pridobil kako stvar na krivičen način, se vedno boji in trese za njeno posest. Samo tisti, ki je gospodar na pošten način pridobil lastnine, se ne boji za njeno izgubo. Kako pa so postali fašisti gospodarji Primorja? Po katerem pravu in po kakšni pravici pa je zaslužjen naš narod tam preko? Dobro, le predobro razumemo narod fašistov.

Pa še drug motiv silno zgovorno razlaga fašistovski strah. Zakaj, nimajo fašisti odgovoriti le na vprašanje, kako so postali gospodarji v Primorju, temveč še na drugo vprašanje, kako so v Primorju postopali. Tu pa že celo razumemo strah fašistov, ker obliki jih mora v resnici zona, če bi morali za svoje postopanje polagati račun. Ali je na svetu sploh še kako nasilje, sploh še kak zločin, ki ga ni moral okusiti naš teptani narod od fašistov? Vse, kar zapoveduje deset božjih zapovedi, vse, kar zahteva človeško srce, vse so prekršili fašisti, da bi zatrli dušo našega naroda tam preko. Le predobro razumemo fašistovski strah pred obračunom.

Samo, kdor se nasprotnika boji, ta ga preganja. Ni in ne more biti drugače, če vzporedimo fašistovsko silo z našo. S kakšno bahavostjo oznanjajo svetu, da jih je nad 40 milijonov in da bodo s pomočjo Mussolinijeve modrosti dosegli kmalu tudi 60 milijonov in da jim zato pritiče krasen prostor na solncu, a kljub temu preganjajo pol milijona Jugoslovancev in se boje za svojo varnost, dokler niso še teh asimilirali oz. pregnali z rodne grude.

In vendar ni italijanski narod samo mnogo, mnogo številnejši od našega, temveč je tudi narod 2000-letne kulture. Stara resnica pa je, da more tudi del naroda asimilirati samo kulturno močnejši narod. In vendar preganjajo in hočejo z nasilnimi sredstvi doseči asimilacijo. Ali morda tista 2000-letna kultura ne drži?

Enotna volja nedosegljivega Duceja vlada Italijo, Jugoslavija pa trpi od neverjetne razcepljenosti. Nobene primere pa tudi ne vzdržijo naša finančna in gospodarska moč z italijansko. In tudi zunanje-politični položaj Italije je ugodnejši. Povsod torej sami vzroki, da bi se Italija spomnila na ideje svojega velikega Mazzinija in da bi se proslavila z liberalnostjo napram svojim neznanim narodnim manjšinam. Zlasti še, ko je notorično, da sploh ni na svetu tako lojalne manjšine, kakor je naša v Italiji. Ali kljub temu preganjanja, kljub temu še strah.

Vrhu vsega pa je naš narod naravnost vzgledno miroljuben. Baš Italija je najbolje spoznala, kakšne žrtve je pripravljen naš narod do prinese zavoljo miru. Celo napaden in izzvan, se naš narod brani le v skrajni sili, ko mu sploh nobeno drugo sredstvo ne preostaja. Seveda se v tem slučaju bori tudi kot junak in z nepremagljivim elanom. Zakaj torej fašistovski strah pred našo lojalno manjšino, zakaj vsa ta preganjanja?

Na vse zadnje morajo vedeti tudi fašisti, da mora roditi njih preganjanje naših bratov pri nas najslabšo kri. Ali mar fašisti hočejo, da pride do tega? Ali se mar boje, da bi zavladali med nami in nami znosni odnošaji? Ali je njim mir neljub, ker imajo poseben namen?

Ali naj bodo vsa ta nezaljšana preganjanja tam preko dokaz, da fašizem noče miru, da mu je mir na poti? Ali naj izvirajo vse te persekucije iz fašistovskega strahu pred mirom?

Naj povedo gospodje, da bo Evropa poznala tiste, ki hočejo porušiti njen mir!

Položaj vlade stabilen

Belgrad, 20. nov. (Tel. Slov.) Nekateri današnji listi so prinesli vest, da je dobil predsednik vlade g. dr. Korošec ob priliki svoje današnje avdijske na dvoru nalog, naj vlada poda ostavko. Smešnost teh vesti je na dlani. Današnja »Pravda« poroča: Nasproti vestem, ki jih širijo nekateri nezadovoljni v vrstah četverne koalicije, so vladni krogi trajno naglašali, in sicer s popolnim prepričanjem, da je vladni položaj popolnoma stabilen in da ne bo nobenih sprememb ter da do sprememb ne more priti radi eventualnih nesporazumov v posameznih klubih vladne koalicije. Spremembe bi mogle priti le, ako bi se položaj spremenil, in sicer med četverno koalicijo in med KDK. Toda v tem trenutku ni še nobenega razloga niti povoda, da se položaj spremeni. Prvaki vladne večine trdijo, da ni mogoče dobiti boljše kombinacije od sedanje. Pri nas se ne more pričakovati spremembe prav do tedaj, dokler ne bo KDK spremenila svojega stališča. Pa dr. Maček in Pribičević nista spremenila svojega stališča, ni nobenega govora o kaki spremembi. Vladno politiko so priznali vsi objektivni člani kot dobro. Radi tega mora današnja vlada delati naprej in iti svojo normalno pot. Vse ostane še pri starem, so trdili dobro poučeni krogi.

Odredbe finančnega zakona

Belgrad, 20. nov. (Tel. Slov.) Finančni zakon, ki ga je predložil finančni minister narodni skupščini, je preglednejši od dosedanjih. Po zahtevi finančnega ministra je namenjen za to, da se izvede proračun. Vajne so določbe čl. 11., ki določa, da se z denarjem nemških reparacij v višini 270.000.000 Din plačajo te-le anuitete: 2 in pol odstot. obresti obvezne laterijske državne rente za vojno škodo, del dolga Angliji in ameriškim Združenim državam. Reparacije so natančno navedene. Po čl. 84 se zunanji minister pooblašča, da ustanovi v sporazumu s finančnim ministrom po odobritvi ministrskega sveta poslaniško mesto na Holandskem. Če se ta postavka oživotvori, bo važno poslaništvo predvsem za slovenske izseljence. Po čl. 108 so izdatki iz režijskega fonda za pogozdovanje pri gozdarsko-rudarskem ministru podvrženi kontrolnim organom glavne kontrole, ker se je ravno o tem fondu trdilo, da je prikladen za korupcioniste. Važnost določbe je očitna. Po čl. 132 se morajo družinske pokojnine vseh državnih uradnikov in častnikov takoj izplačati. Finančni strokovnjaki trdijo, da je zakon v splošnem dober in debata o posameznih členih ne bo težka in dolga.

Po shodu v Prokuplju

Belgrad, 20. nov. (Tel. Slov.) Naravno je, da je radikalni shod v Prokuplju še vedno predmet političnih razgovorov. Glavni odbor je poslal strankinemu šefu Stanojeviću, ki ga pričakujejo te dni v Belgrad, uradno poročilo.

Iz Vukičevićeve okolice se je dalo danes časnikiarjem to-le pojasniti: Glavni odbor trdi, da ni sklical svojega shoda v Prokuplje, ampak da so člani glavnega odbora šli v Prokuplje na poziv, ker so shod priredili člani topliškega volivnega okrožja. Na svojem shodu so hoteli čuti Ilijo Iljića in Dragišo Selmića, ki sta bila narodna poslancina in ki se jima ni posrečilo, da bi konkurirala Dragiši Bojoviću, narodnemu poslancu. Shod se je sklical brez vednosti aktivnega narodnega poslancina. Namen mu je bil podpirati protikandidata Cvetkovića. To je prvi moment nekorektnosti in nelojalnosti nasproti Dragiši Bojoviću in Cvetkoviću. Razen tega so šli pristaji glavnega odbora v boj zoper svojega tovariša in s tem kršili nekdanji svoj sklep, da je treba čuvati strankino enotnost. Poleg tega so imeli še druge namene. Glede trditve, da je aktivni minister razbil shod in da mora radi tega podati ostavko, naj se člani glavnega odbora zavadejo, kako je nekoč Uzunović kot predsednik vlade na shodu govoril proti Milošu Bobiću in pretil Belgrajčanom, da mesto ne bo dobilo posojila, ako ne bodo glasovali za tisto listo, ki jo on priporoča.

Dr. Korošec v avdienci

Belgrad, 20. nov. (Tel. Slov.) Od pol 10 do pol 11 je bil v avdienci na dvoru ministrski predsednik g. dr. Korošec. Takoj po avdienci je imel v predsedništvu vlade dolgo konferenco s predsednikom radikalnega kluba g. Vukičevićem.

Pribičević izgublja

Belgrad, 20. nov. (Tel. Slov.) Politiki, ki so se vrnili iz Dalmacije in ki so prisostvovali splitskim volitvam, so na vprašanje, kako je razlagati Pribičevićeve izgube, dejali Vašemu dopisniku, da je to nov dokaz, da prečanski Srbi zavračajo Pribičevićovo politiko. Kajti vsi glasovi, ki jih je Pribičević izgubil, so šli v dobro radikalom, ki so na ta način prvokrat dobili svojega radikalnega zastopnika v splitskem občinskem odboru.

Cerkveni zakon ostane

Belgrad, 20. nov. (Tel. Slov.) V pravosodnem ministru se je vršila konferenca odbora, ki je sklepal o zakonu o pravoslavni cerkvi. Konferenca je končana. Prisostvovali so: ministra Barić in Cvetković ter pravoslavna škola Letica in Dositej. Odbor se je sporazumel, da ostane ustanova cerkvenega zakona (braka) in cerkvenih sodišč. Materialne strani pa bodo obravnavala civilna sodišča. Zakon bo takoj predložen narodni skupščini.

Dr. Srkulj novi zagrebški župan

Zagreb, 20. nov. (Tel. Slov.) Ob 10 se je pričela seja občinskega odbora. Ostavka bivšega župana Heinza se je sprejela na znane. Nato je bil overovljen mandat Tota, ki je prišel na mesto Radića. Sledile so volitve župana. Pri prvem glasovanju je dobil dr. Srkulj 25, ing. Šurina 8, komunist Krndelj 6 glasov, 6 glasovnic je bilo praznih. Nato so se vršile ožje volitve. Ing. Šurina je pred volitvami izjavil, da se odreka kandidaturi, da ne bi prišlo do komisarijata in da bo glasoval za kandidata Hrvatskega bloka. Pri ožjih volitvah je dobil dr. Srkulj 33 glasov.

Nato je dr. Srkulj imel programatičen govor. Posebno je naglasil, da bo nadaljeval Heinzlovo delo, kar pa ni bilo po volji članom KDK. Dr. Srkulj je časnikiar in reden član JNU ter dejanski ravnatelj »Hrvata«. Zanimivo je, da se po izvolitvi novega župana po starem običaju ni šlo v cerkev sv. Marka na zahvalo. Seji niso prisostvovali dva odbornika KDK in dr. Markulin (HPS), ki je radi boleznih odpotoval na Dunaj.

Za pasivne kraje in za delavstvo

Belgrad, 20. nov. (Tel. Slov.) Z zakonom o javnih delih in pomoči pasivnim krajem je hotela vlada kolikor moči odpomoči pasivnim krajem. V vladnih krogih se nadejajo, da bodo v socialnih ozirih prinesla mnogo dobrega pogajanja z nemško vlado, ki se bodo pričela 23. novembra v Berlinu, na katerih se bo sklenila konvencija z Nemčijo. Takoj nato pride na vrsto sklenitev konvencij s Francijo, Belgijo, Grčijo in Romunijo. Politični krogi polagajo največjo važnost na pogajanja s Francijo. Namen pogajanj, za katere se že pripravljajo tla pri našem poslaništvu v Parizu in francoskem poslaništvu v Belgradu, je namreč, da bi lahko v slučaju uspešnega zaključka šlo nad 100.000 naših delavcev iz naših pasivnih krajev v Francijo, kjer bi se v glavnem zaposlili v severnih francoskih tovarnah. Če se ta konvencija sklene, bo v veliko pomoč našim pasivnim krajem.

Bombni atentat frankovcev

Belgrad, 20. nov. (Tel. Slov.) Današnja »Pravda« poroča iz Pakraca: Ko se je končal radikalni shod, ki se je v nedeljo vršil, je nastalo med Hrvati precejšnje ogorčenje. To se je pokazalo danes zvečer v obliki strahovitega zločina, ki je bil zelo tukajšnjih frankovcev. Pred hišo Save Katiča, ki je predsedoval radikalnemu shodu, je bila ponoči vržena bomba in sicer v bližini oken. Vsled eksplozije so popokale vse šipe. Hiša je pokvarjena. Osebnih žrtev ni. Ta zločin prebivalstvo zelo obsoja. Mnogi mislijo, da je to delo frankovcev in komunistov zato, da bi se odnošaji med Srbi in Hrvati poostrili.

Naša zgodovina

Dne 18. julija 1909 je dr. Šušteršič na velikem shodu v ljubljanskem »Unionu« razkrinkaval hinavsko politiko slovenskih liberalcev in dejal: Kadar slovenski katoliški poslanci v parlamentu stvarno sodelujejo pri gospodarskih vprašanjih, jih psujejo liberalci z vladnimi hlapci, če pa stopijo v odločilni boj za narodne pravice, pa mečejo iz zasede klemenje nanje; pičila tri leta poprej so pa ugotovili praški »Narodni Listy«, da je edina vsebina slovenskega »napredništva« psovanje SLS.

Take in podobne reminiscence se nehotе vzbujajo človeku, če opazuje današnjo politiko slovenske SDS in pisavo njenega časopisa. Težko bi bilo najti na vsem božjem svetu stranko s samotnejšo in umazanejšo preteklostjo, nego je naša SDS, stranko, ki bi od svoje ustanovitve l. 1891 dalje še izraziteje predstavljala samo golo reakcionarstvo in negacijo kakršnegakoli napredka na kateremkoli polju. Vprizarjala je v interesu svojih magnatov pravcato križarsko vojno proti gospodarski osamosvojitvi našega ljudstva potom združništva, borila se je na življenje in smrt proti demokratizmu, uvedla je v naše politično življenje najodurnejše oblike političnega boja, bila je 13 dolgih let v koaliciji z nekakšnimi nacionalci in z njih pomočjo dušila vsak napredek našega naroda, v dunajskem parlamentu je skoro brez vsakega prestanka vprav samotno hlapčevala vsem avstrijskim vladam, celo Bienertovi in Stuerghkovi, ki sta bili najbolj strupeno protislovenski, itd., itd., kaj bi naštevati. Vkljub tem zgodovinskim dejstvom se pa danes vendarle drzne cinično časopisje SDS ob vsaki priliki metati blato na SLS in ji očitati grehe, ki jih je delalo slovensko »napredništvo« leto za letom in dan za dnevom samo.

Naš list pač ne more dan za dnevom zavračati vseh laži in podtikanj, ki jih kopiči časopisje SDS neprestano proti nam in ne utegne popravljati vseh potvorb slovenske politične zgodovine, ki jih servira to časopisje brez prestanka naši javnosti. Obžalovali smo pa že dolgo let, da Slovenci še vedno nimamo napisane svoje politične zgodovine, ki bi objektivno ugotovila delo, grehe in zasluge posameznih naših političnih strank. Dr. Prijatelj »Janko Kersnik« se konča tam, kjer so se sedanje naše politične stranke prav za prav že začele, dr. Lončarjeva politična zgodovina dejansko ne pove nikomur ničesar in tako je bil zlasti mlajši slovenski rod brez vsakega vira, ob katerem bi lahko kontroliral kričave laži »naprednih« časopisov. Obžalovali smo, da je zaradi tega stal naš mlajši rod nehotе pod vplivom takih pisarjev SDS.

Sedaj je tudi na tem polju zamašena prav zevajoča vrzel. Naš publicist Fran Erjavec se je lotil raziskovanja naše politične zgodovine in te dni je izšla v založbi ljubljanske »Prosvetne zveze« njegova, nad 300 strani obsega joča »Zgodovina katoliškega gibanja na Slovenskem«. Erjavčovo delo je v prvi vrsti zgodovina vseh panog slovenskega katoliškega gibanja od prvih početkov, to je od obnove avstrijskega ustavnega življenja v 60 letih do prevrata, ozirati se je pa moral pisatelj seveda tudi na vsa ostala gibanja v tej dobi. Tako nam ta knjiga v znatni meri nadomešča splošno slovensko politično zgodovino.

Razumljivo je, da se bomo z Erjavčevim delom še podrobneje pečali, na tem mestu pa moramo že poudariti, da pomenja ta knjiga za vsakega, ki se zanima za naše javno življenje, dogodek, ki ga ni mogoče prezreti. Zbranega je v knjigi tako ogromno velevažnega in veleznanimivega gradiva, da bi jo moral vzeti pozorno v roke sleherni izobraženec.

»Zgodovina slov. katol. gibanja je zgodovina celokupnega slovenskega naroda v poslednjih desetletjih; slovensko katoliško gibanje pomenja prebuditev, oblikovanje in zmago slovenskega ljudstva,« pravi pisatelj ob zaključku. Kdor lista po tej bilanci naše polstoletne zgodovine, bo šele vedel prav ceniti ogromno delo in zasluge, ki si jih je pridobilo naše katoliško gibanje za slovenski narod, obenem bo pa tudi lahko presojal današnje pisarje »naprednega« tiska.

V teh mesecih obhajamo celo vrsto važnih jubilejev in za to priliko je že izšlo, oziroma se nam še napovedujejo razni spominski spisi in zborniki. Med najvažnejše publikacije moramo prištevati navedeno Erjavčovo delo, zato nanjo še prav posebno opozarjamo vso našo javnost.

Zadele so sledeče srečke: 80.000 Din št. 76.684, 30.000 Din št. 46.222, 20.000 Din št. 112.595, 10.000 št. 53.147.

Šest let fašizma

Po šestem letu fašistovske vladavine je jasno bolj kakor kdaj poprej, da ni mogoče misliti na evolucijo fašizma. Se več. Niti najmanjšega znaka ni, da bi se Mussolinijeva diktatura izpremenila v diktaturo stranke. Prav v tem letu je Mussolini napel vse sile, da se dvigne zopet nad stranko in jo obvlada. Razvoj daje prav tistim, ki so mnenja, da je usoda fašistovske diktature neločljivo zvezana z usodo Mussolinija.

Res da Mussolini od časa do časa kaj koncedira stranki in njenim pajdašem, a to zna tako napraviti, da vsakdo čuti, da je prejel milost. Ko pa mu postane navzočnost kahe osebe količkaj nadležna, tedaj jo kmalu brne od korita.

V podražavljenju velikega fašistovskega sveta je javnost videla delitev oblasti med Mussolinijem in stranko ter višjo državno birokracijo. Mussolini je takoj odgovoril: Zgrešeni računi. Ne samo, da si je formalno zagotovil prvo besedo v velikem fašistovskem svetu — on ga skliče, mu predseduje in stavi predloge — temveč je hotel javnosti tudi razložiti pokazati, kako si je treba pravilno razlagati ustanovo velikega fašistovskega sveta. Brž je sklical v Rim ravnatelje vseh listov, potem vse fašistovske tajnike, nadalje ravnatelje kmetijskih šol in predstavnike kmetijstva, napovedal je defiliranje 60.000 kmetov mimo njega, inspiciral je rimsko policijo, obiskal rudnike, ogledal si je javna dela v Rimu in drugod ter pogljal električne črpalke ob Nemskem jezeru. V zadnjem času ima nenavadno veliko govorov. Poleg vsega tišči v žepu še vedno sedem ministrskih listnic. Ali ne izzvini vse v refren: »L'Etat c'est moi!« (»Država sem jaz!«).

Na drugi strani pa razmere same silijo Mussolinija, da nategne vaje ali pa, da jih da iz rok. Izredno sodišče ni še nobeno leto registriralo toliko aktivnih postavk in letos je prva zapisana s krvjo. V tem letu se je revolucionarno sodišče prvič postavilo na stališče: kdor ubije fašista, napravi atentat na državo, torej smrtna kazen. V to leto pade znani atentat v Milanu in tudi eksplozije smodnišnic se pripisujejo teroristom. Bolj kakor kdaj poprej doni letos po fašistovskih zborovanjih klic: Zivela revolucija! Zivela revolucija, ki daje pravico do osvete. Mussolini je imel na fašistovske tajnike poldrugo uro dolg govor, a v javnost ta govor ni prišel.

Revolucija, torej ne evolucija, diktatura in samo Mussolinijeva diktatura. Če abstrahiramo od komunistične in teroristične akcije, ki ji poleg vsega Mussolini spretno kljubuje, pridemo do zaključka, da bi Mussolinija utegnila vreči le kaka ponesrečena vojna avantura, ali pa, seveda le v doglednem času, revščina.

Mussolini je malodane ustavil izseljevanje Italijanov, to se pravi, izseli se prav malo več Italijanov, kakor se jih vrne v domovino. Z melioracijo zemlje ne bo mogoče dati kruha novim milijonom in če gremo v tem tempu dalje, napoči kmalu dan, ko postanejo aktualne Mussolinijeve besede: Italija se mora razširiti ali razpočiti.

S to svojo gospodarsko politiko hoče Mussolini preskrbeti vsem Italijanom na domači zemlji kruha, doma naj tudi ostanejo, da bodo mogli strumno udariti, ko zapoje bojni rog; obenem hoče Mussolini zadostiti svojim diktatorskim ambicijam: Mussolinijeve avtomobilske ceste, železnice, palače in mesta, ladje in utrdbе naj pričajo poznim rodovom o »Mussolinijevem stoletju«, kakor imenuje neki fašistovski let 20. stoletje. Ne bo pa res, da je Mussolini s tem prevrgel vse zakone navedenega gospodarstva in že danes se oglašajo v Italiji sami gospodarstveniki z vprašanjem: Kdaj se bo ta denar rentiral? Ali si Italija res lahko privoščiti take imperialne »špaše« kakor so izpraznjenje Nemskega jezera in odkopavanje rimskih forov in mest? Ali je bila prav Italija poklicana, da dela eksperimente s sindikalno preuredbo države, ki požira milijone? Ali bo mogoče tudi prihodnje leto sežgati 150 milijonov erarju darovnih obligacij liktorskega posojila, ali povišati davke in carine? Če je odgovor na ta vprašanja pozitiven, potem bo fašistovska diktatura trajala še leta in leta.

Druga vprašanja niso več aktualna, ne vprašanje odnošajev med fašizmom in monarhijo kakor tudi ne spor med milico in vojaštvom; vprašanje odnošajev med fašizmom in cerkvijo celo ne.

Naš novi poslanik v Albaniji

Tirana, 20. novembra. (Tel. »Slov.«) Albanski kralj je sprejel jugoslovanskega poslanika dr. Mihajloviča. Mihajlovič mu je predal akreditivna pisma. Sprejet je bil v predpisanim ceremonielu.

Boj za župansko mesto v Splitu

Split, 20. nov. (Tel. »Slov.«) Mnogo se je razpravljalo o volitvah novega župana. Zdi se, da izbira ne bo lahka. Vsaka stranka hoče imeti svojega kandidata za župana. Čeprav so dobili samostojni demokrati najmanj glasov, zahtevajo, da naj postane župan dr. Grisogono, ker je najuglednejši politik. Radičević zahtevajo kot župana dr. Berkoviča. Proti njemu pa vlada nerazpoloženje, ker ni Splitčanin. Federalisti zopet zahtevajo, da se izvoli kot župan njihov kandidat ing. Ivanišević. Radi takšnega splošja bi moglo priti do velikih presenečenj.

Centrum za zbližanje s Francijo

Berlin, 20. nov. V nadaljevanju debate o ekspoziciji zunanjega ministra je za nacionalističnim govornikom grofom Westarpom nastopil predstavnik centra prelat dr. Kaas. On je stalno član nemške delegacije pri Društvu narodov in eden najuglednejših članov zunanje političnega odseka Reichstaga. On je izvajal, da naj služi sedanja politična debata zato, da se uvrsti položaj vlade za njene velike naloge v bližnji bodočnosti. Centrum bo ocenjeval politiko g. Stresemanna tudi v bodočnosti z ono isto stvarnostjo kakor doslej.

Kar se tiče poslednjega zasedanja Društva narodov, se mora priznati, da so bili uspehi mali. Kljub temu pa letošnje razprave v Ženevi pomenijo velik napredek napram metodam v prejšnjih letih. Dočim se je preje vse dogajalo za kulisami, so se letos vse debate vršile javno s tribune Društva narodov. Te metode gotovo veliko koristijo ženevski instituciji.

K predstoječim pogajanjem o reparacijah pravi dr. Kaas, da ne sme nemška vlada postaviti svojega podpisa na končen sporazum, ki ga z gospodarskega in finančnega stališča ne bi mogla zagovarjati. Pri sporazumu o Dawesovem načrtu je šlo za provizorično pogodbo, pri predstojećih pogajanjih pa se bo

morala določiti končna vsota nemške vojne odškodnine. Zato ta vsota ne sme prekoračiti one meje, ki bi presejala sposobnost in gospodarsko moč nemškega naroda. O sposobnosti in tudi lojalnosti nemškega naroda dovolj govori preteklost, vendar pa se iz tega ne sme iti tako daleč, da bi se prišlo do preizkušnje, kako dolgo nemški narod lahko gladije.

Izjavlja, da bi bilo potrebno čimprej izvršiti evakuacijo zasedenega ozemlja, ki ga je zasedla Francija v svrhu garancij za plačilo vojne odškodnine. Z izpraznitvijo zasedenih pokrajin bi Francija prožila roko miru Nemčiji. In s tako gesto bi oba naroda, ki sta gospodarsko in politično, tesno vezana, naredila zvezo, ki je tako potrebna za napredek Evrope.

Sumljiva se mu zdi politika Anglije, ki je povsem pasivna v teh vprašanjih in je upravičena sumnja, da je angleška politika popolnoma v službi Francije. To bi znalo biti za nadaljnji razvoj v Evropi usodepolno.

Kljub temu Nemčija ne sme opustiti svoje dosedanje politike, ki je pokazala lepe uspehe in zato je prepričan, da bodo to politiko miru in mirnega sporazumevanja odobrili vsi.

Vohunski proces na Dunaju

Zanimiva razkritja o madžarski spionaži proti Jugoslaviji

Vohunska afera na Dunaju. 10. t. m. se je pri tukajšnjem kazenskem sodišču začela razprava radi vohunstva proti bivšemu poročniku Evgenu Reindlu, proti podpolkovniku Hanika in proti računskemu častniku Müllerju. Obtoženi so, da so deloma poskusili, deloma izvršili vohunstvo, dalje radi goljufije. Reindl pa tudi radi tatvine. Obtožnica trdi, da so poskušali s češkoslovanskim kapitanom Vana vohuniti madžarske in avstrijske vojaške tajnosti. Danes je bil zaslišan E. Reindl, ki je trdil, da je poslal soobtoženca Hanika s ponarejenimi načrti belgrajske trdnjave na Madžarsko. Reindl je dobil za jugoslovanske načrte okoli 250 šilingov.

Dunaj, 20. nov. (Tel. »Slov.«) V vohunskem procesu je bil danes zaslišan bivši podpolkovnik generalnega štaba Hanika. V svojem zagovoru tajni zločinski namen in pravi, da je bil samo žrtev in zapeljan po soobtožencih Reindlu in Müllerju. Pravi, da je tema dvema dobavljal samo tak material, ki ni vseboval nobenih vojaških zaupnih stvari. Reindl ga je samo vprašal, ali hoče na Madžarskem prevzeti misijo. Pristal je na to, potem se je vršil razgovor z madžarskimi častniki, ki so mu naložili, naj pridobi za Madžarsko kakega jugoslovanskega zaupnika. Za potovanje v Kelenföld pri Budimpešti, kjer sta ga pričakovala dva madžarska častnika in kjer je prejel nova navodila glede jugoslovanskega zaupnika, ki naj bi

Madjare informiral o jugoslovanskih vojaških razmerah, posebno pa o topništvu in o tehničnem orožju, je dobil kot aro 10.000 Din na honorar, za katerega je zahteval 20.000 Din. Iz Kelenfölda se je vrnil na Dunaj, da tam izvrši naročilo. Tam pa ga je obiskal Reindl in mu pokazal pismo, ki govori o tem, da vrši Hanika madžarsko vohunsko službo. Reindl je svaril Hanika in ga opozoril, da bi ga na meji lahko prijeli. Pozneje mu je Reindl prinesel poročila nekega Mateliča in na tej podlagi je sestavil poročilo za Madjare, katero so madžarski častniki osebno prevzeli na Dunaju. Teden dni pozneje je dobil iz Budimpešte obvestilo, da tam s poročilom niso zadovoljni, ker so v letalskih fotografijah in v drugih jugoslovanskih vojaških aktih zasledili ponaredbe. Madjari so potem prekinili zvezo z njim. Hanika je še priznal, da ni imel namena prevariti Madjare pri imenovanju jugoslovanskega zaupnika. Reindl je k temu pripomnil, da je Hanika namenoma varal pri jugoslovanskem naročilu, ker je kot mandatar češkega vojaškega atašea imel interes, da bo glede jugoslovanskega zaupnika siguren. Soobtoženec, računski častnik Müller je priznal dejanje, radi katerega je bil obtožen, pravi pa, da ni imel namena goljufati. Rekel je, da sta imela on in Reindl samo namen, dobiti od Madžarov denar in sta zato hotela dati samo stare službene pole in načrte o havbica.

Borba za zveznega predsednika v Avstriji

Dunaj, 20. nov. (Tel. »Slov.«) Socialni demokrati, nacionalci in kmečka zveza so danes soglasno odklonili predlog zveznega kancelerja dr. Seipla, po katerem naj bi se ustava spremenila tako, da bi se položaj zveznega predsednika zboljšal. Ravnotako so odklonili, da bi se potom spremembe ustave še za eno dobo podaljšalo predsedstvo dr. Hainische. Krščanski socialci, velenemci in Landbundlarji se bodo sedaj morali sporazumeti za določitev novega predsedniškega kandidata za volitve, ki se vršijo 6. decembra. Sodi se, da bodo velenemci odklonili kandidaturu krščanskih socialcev predsednika narodnega sveta Miklasa in bivšega zveznega kancelerja dr. Rameka, vsled česar se sedaj pojavlja kot najuspešnejši kandidat kršč. socialni finančni minister dr. Kienböck. Imenujejo se pa tudi imena bivšega pravosodnega ministra Paltaufa in vseučiliškega profesorja Eiselsberga.

Za naše delavce v Nemčiji

Pod vodstvom poslanca dr. Andreja Gosarja, bivšega ministra za socialno politiko, je odpotovala v Berlin naša delegacija, da stopi v pogajanja z nemško vlado v svrhu zaščitne raznih konvencij. Te konvencije bodo uredile vprašanje zaščite naših delavcev v Nemčiji in nemških pri nas. Predvsem se bo razpravljalo o zavarovanju delavcev za slučaj bolezni, onemoglosti, smrti ali nezaposlenosti. Posebno za nas so ta vprašanja važna. Po poslednjih statistikah se namreč nahaja v Nemčiji približno 30.000 delavcev, večinoma Slovencev. Njihov položaj je bil dosedaj zelo težak, ker v vseh naštetih slučajih niso uživali nobenih ugodnosti.

Kljub številnim prošnjam slovenskih delavskih organizacij v Nemčiji se doslej nobena vlada ni resno pričela baviti s tem prečim vprašanjem. Šele dr. Gosar kot socialni minister je pričel s pogajanjmi. Sedaj pa gre sam kot vodja naše delegacije. Prepričani smo, da bodo pod njegovim vodstvom vsa ta vprašanja ugodno rešena.

Amerikanci proti obdavčenju poljske industrije

Varšava, 20. nov. (Tel. »Slov.«) Ameriški finančni kontrolor za Poljsko Dewey se v svojem tretjem četrtletnem poročilu zavzema za temeljito reformo poljskega davčnega sistema, ker je industrija mnogo previsoko obdajena. Poljedelstvo daje v pretežno poljedelski državi samo 2 odstotka državnih dohodkov. Ker je pritegnitev inozemskega kapitala po oprostitvi premoženjskega davka in po drugih ukrepih zelo ugodna, se pričakuje, da bo napeto kreditno razmerje lahko premagati in da se proračun in trgovinska bilanca lahko spravi v ravnotežje.

Anglija o reparacijah

London, 20. nov. (Tel. »Slov.«) Včeraj je bil v Berlinu izročen angleški memorandum o reparacijskem vprašanju. Kakor poroča »Daily Telegraph«, London ni pristal na francoski predlog, po katerem naj bi se zmoglost Nemčije na konferenci strokovnjakov ne proučila še enkrat.

Francozi o Stresemannu

Pariz, 20. nov. (Tel. »Slov.«) Francoski listi v splošnem prijazno komentirajo včerajšnji govor dr. Stresemanna. Bodočih pogajanj s tem nikakor ni otežkočilo, dasi je zastopal nemško stališče z največjo jasnostjo. Nacionalistični listi očitajo Stresemannu, da je nelojalno hotel proti Poincareju naščevati njegove notranje-politične nasprotnike.

Trdnjava zletela v zrak

Pariz, 20. nov. (Tel. »Slov.«) V trdnjavi Vincennes pri Parizu je danes popoldne iz neznanega vzroka zletela v zrak neka utrdba. Dosedaj so potegnili izpod razvalin 12 mrtvih. Število ranjenih še ni ugotovljeno. Stvarna škoda je zelo velika.

Potres

Budimpešta, 20. nov. (Tel. »Slov.«) V Orlovi je bil danes ob 2.30 močan potresni sunek, ki je trajal šest sekund, ki pa k sreči ni napravil nobene resne, stvarne poškodbe.

Razprave o sodnih zakonih

Belgrad, 20. nov. (Tel. »Slov.«) Odbor za proučevanje zakona o sodnih taksah, v katerem sta poslanca Jugoslovanskega kluba Pušenjak in Hodžar, je imel sejo od 4—6. Razpravljalo se je o zakonu v načelu. Govorniki vseh klubov so naglasili, da bi bilo treba zakonski načrt v več točkah popraviti, tako da bo finančni efekt manjši, to se pravi, da postane pravna pomoč cenejša. V tem smislu je v imenu Jugoslovanskega kluba govoril posl. Hodžar. Naglasil je, da je treba zaščititi siromašne sloje, zlasti v pogledu pravice revnih. To vprašanje bi bilo urediti pred zakonom o sodnih taksah, tako da se lahko vsakdo, kdor ima pogoje za pravico revnih, te pravice posluži v vsakem slučaju. Temu je podtajnik finančnega ministristva dr. Letica pritrdil. Odbor je soglasno sklenil, da se generalna debata odloži za toliko časa, da lahko zavzame stališče glede potrebnih sprememb zakona o sodnih taksah.

Belgrad, 20. nov. (Tel. »Slov.«) Odsek zakonodajnega odbora je zasedal končal razpravo o kazenskem pravnem redu. Glede kazenskega zakonika je pravosodni minister zahteval razna mišljenja. Ko jih bo dobil, bo odsek pričel razpravljati o kazenskem zakoniku. Ker sta oba zakona v tesni zvezi, bo treba ponovno razpravljati o kazenskem pravnem redu.

Trezen bolgarski glas

Bivši pravosodni minister in poslanec v bolgarskem sobranju g. Mihajlo Madžarov je objavil v najuglednejšem sofijskem listu »Slovo« uvodni članek o Srbih in Hrvatih. V članku pravi, da iz brzojavov, ki prihajajo iz Belgrada, vidi, da se vodijo pogajanja o reviziji Vidovdanske ustave v smislu, da se osnujejo večje samouprave v duhu popolnega jugoslovanskega edinstva. Težkoče se javljajo predvsem v vprašanju procedure revizije in pa velikosti samouprav.

»Kdor misli, da se hrvatski narod želi odcepiti od Jugoslavije in napraviti neodvisno državo, dokazuje, da ne pozna dobro stanja v sosednji kraljevini. Niti pokojni Radić niti drugi uglednejši voditelji Hrvatov niso kaj takega želeli.«

Ujedinjenje je bilo ideal najboljših hrvatskih narodnih delavcev; oni bi samo hoteli ohraniti nekatere kulturne posebnosti svojega naroda.

Nesporazum, ki je nastal po žalostnih dogodkih, je samo začasnega značaja. Najboljši porok za povoljni izhod iz sedanje krize je dejstvo, da na čelu vlade, ki jo sestavljajo štiri velike stranke, stoji Slovenec dr. Korošec, znan po svojemu jugoslovanstvu. Urediti razmer pri našem sosedu nam bodo dale nade v pristranske bratske stike med obema ne samo sosednjima nego tudi plemensko sorodnima narodoma.

Končno g. Madžarov opominja bolgarsko in naše časopise, da ne črpa informacij iz tujega časopisa o Jugoslaviji, kajti te vesti so tendenciozne, kakor so večinoma v tujih listih vesti o Bolgariji nepovoljne.

Drobne vesti iz sveta

Stari turški dolгови

Pariz, 20. nov. (Tel. »Slov.«) Kakor poročajo pariški strokovni listi, turška vlada še vedno ni stabilizirala posojilne pogodbe, po kateri naj se zopet začno plačevati obresti za stare otomanske državne dolge. Kakor je sporočil turški poslanik v Parizu, je proračunski odbor angorskega parlamenta imenoval posebno podkomisijo, ki naj pogodbo prouči do 25. nov. in bo turška narodna skupščina o tem sklepala morda šele sredi decembra.

V nočni seji je grška narodna skupščina odobrila izjave ministrskega predsednika o sklepu vlade, da se druga serija obligacij 6-odstotnega begunskega posojila najame pri skupini Munier.

Poljska brzojavna agencija demantira poročilo Wolfovega urada o sestavi poljsko-romunske vojaške pogodbe. Posebno naglašja, da so tam navedene vojaške številke popolnoma izmišljene.

Boncour brez naslednika. Poročajo iz Pariza: Ministrski svet je sklenil, da se za francoskega delegata pri Društvu narodov Pavla Boncourja, ki je odstopil, ne imenuje noben naslednik.

Težka železniška nesreča v Romuniji. »Cuventul« poroča, da je včeraj ponoči brzovlak Bukarešt—Kišinev pri postaji Tutava skočil s tira radi napačne postavitve kretnic. Ranjenih je mnogo oseb, k sreči pa vse samo lahko.

Kapitan Marianno, Nobilov spremljevalec, ki je radi težke poškodbe moral ostati v Stockholmu, je sedaj ozdravljen in je bil odpuščen iz bolnice v Stockholmu. V Rimu se bo stavil na razpolago preiskovalni komisiji.

Velike poplave v Ameriki. Neprestano deževje je v porečju Missisippija povzročilo velike poplave. Preplavljenih je mnogo krajev. Na tisoče rodbin je brez strehe. Utonilo je 17 oseb. Dosedanja škoda znaša nad 10 milijonov dolarjev.

Novosadska vremenska napoved. Oblačno, severozapadni vetrovi, brez dežja.

Dunajska vremenska napoved. Milo vreme bo trajalo dalje, včasih jasno, na mnogih krajih megla.

Proračun ljublj. oblasti sprejet

Ker vsled pomanjkanja prostora včeraj ni smogli priobiti celotnega poročila v pondeljkovih seji občinske skupščine, objavljamo danes nadaljevanje in konec proračunske debate.

Po velikem govoru dr. Adlešiča se je pričela razprava o obl. davščinah.

DOHODKI.

Referent finančnega odseka posl. dekan Skubic poroča nato o dohodkih v obl. proračunu.

Med rednimi dohodki navaja referent: Obresti vrednostnih papirjev, obresti naloženih denarjev in obresti danih posojil v skupnem znesku 320.000 Din. Najemnine, zakupnine in priznavalnine bodo vrgle 130.000 Din. Donos obilnostnih posestev in podjetij je proračunjen na 629.500 Din. Prispevek interesentov za agrarne operacije, prispevek mariborske oblasti za komisijo za agrarne operacije skupaj 79.000 Din. Dalje povračilo oskrbnin od samoplačnikov zavarovalnih ustanov 6 milijonov Din. Privatni dohodki skrbstvenih ustanov 127.000 Din in dohodki gospodarstva zdravstvenih in skrbstvenih zavodov 350.000 Din.

DAVŠČINE.

Samostalni obilnostni davki in takse so preračunani tako-le: Obilnostna davščina od lovišč in ribolovov 500.000 Din, 6% obilnostna taksa od vrednosti kinematografskih vstopnic 300.000 Din, obilnostna davščina na gledališke karte 150.000 Din, obilnostna taksa na javne plesne in nočne zabave, obilnostna taksa na motorna vozila 400.000 Din in obilnostna taksa na potrošnje premoga 500.000 Din.

Obilnostne doklade na državni davek in naklade so naslednje: 200% doklada k državi taksi za gostilniške in kavarniške pravice 80.000 Din, 25% obilnostna doklada k državnemu davku na dohodek od podjetij, obratov in poklicev 1.800.000 Din, 25% obilnostna doklada k državnemu davku na dobiček podjetij, zvezanih javnemu polaganju rač. 1.600.000 Din. (Na kasnejši predlog občinskega odbora dr. Adlešiča je bilo sprejeto, da pri tej postavki ne plačujejo davka regulativne hranilnice in sploh podjetja, ki služijo javnim interesom.) Dalje pride tu v poštev še 25% obilnostna doklada k državnemu davku od nesamostalnega dela in poklica v znesku 300.000 Din. Pri tem obilnostna skupščina ne bo pobirala davka na zaslužek nesamostalnega dela in poklica od onih oseb, ki zaslužijo manj kot 4000 Din mesečno. Pri tem so vpoštevali odbitki za družino, ki pa ne pridejo v poštev pri mesečnih zasluhkih pod 6000 Din.

Alkoholne davščine, ki jih obilnostna skupščina predpisuje z novimi proračunom, so proračunane skupno na 24.570.000 Din. Na liter vina se bo pobirala davščina odslej naprej v višini 75 par. Na liter vinskega mošta 45 par. Na liter finega vina 10 Din. Na pivo je obilnostna skupščina predpisala 100% obilnostno doklado k državi trošarini. In ravnotollikšno doklado na žganje in na alkohol (špirit, rum, konjak in likerje).

Povračilo oskrbnin zdravstvenim zavodom od drugih oblasti in prispevki okrajnih cestnih odborov za cestarje znašajo skupno 3.700.000 Din.

Izredni dohodki bodo naslednji: Prihranek prejšnjega leta 4.000.000 Din. Državna dotacija obilnostem pa skupno 23.729.461 Din.

Razni dohodki so proračunani na skupno 246.345 Din. Skupno znašajo proračunani dohodki občinskega proračuna 70.911.306 Din in torej popolnoma krijejo izdatke. Referent je predložil občinski skupščini tudi obilnostne odredbe v smislu proračuna, tako uredbo o davku na potrošnje premoga, o davku na alkoholne pijače, o davku na lovišča itd.

DEBATA O DOHODKIH.

Prvi govornik opozicije ing. Zupančič (SKS) je bil seveda proti dohodkom. Na dolgo in široko je razkladal, kako bodo ti dohodki obremenjevali davčne plačevalce, zamolčal pa je, da bodo imeli davkoplačevalci od njih tudi korist. Posebno pri srcu so ing. Zupančiču veliki davki na vino in na žganje.

Poslanci SLS so dolge lamentacije ing. Zupančiča prav krepko prekinjali in ga s svojimi medklci, kakor: »Kako je pa v zagrebški oblasti?«, pristili, da je umolknil.

Posl. Leberger (SLS) je nato izvajal, da je nelogično, da opozicija pri izdatkih zahteva čim višje postavke, pri dohodkih jih pa skuša zniževati. Proračun je posrečeno sestavljen, dasi opoziciji ni všeč. Vendar pa tudi opozicija ni navedla boljšega načina za sestavljanje proračuna. »Zahtevajo vse mogoče, kadar gre zadovoljiti volivce, pri izdatkih, ko pa pride razprava o dohodkih, pa ne vedo, kje vzeti nov vir za kritje.« Posl. Leberger je nato še zavrnil nekatere napačne podatke, ki jih je navedel posl. Zupančič in ovrgel njegove argumente.

Dr. Puc (SDS) stavlja nato razne »ljudske« zahteve. Gospodje, kako neumestno da je davek na lovišča, na vino, na podjetja, zavezana javnemu polaganju računov, na kinematografe, na nove gostilne in kavarne itd. ter je zaključil svoja izvajanja s samoumevnim stavkom: »Jaz bom glasoval seveda proti!«

Posl. Deželak (SLS) konstatira najprej, da je v Sloveniji nemogoče obdavčiti vino izven ljubljanske oblasti od domačega. Mogoče bi to bilo, če bi ne bila pogažena zahteva po samoupravni Sloveniji, pri čemer imajo stranke, ki tvorijo v občinski skupščini opozicijo, glavno krivdo. (Posl. ing. Zupančič skuša replicirati in izjavljati, da je za samostojno Slovenijo, toda dosegel je edino zaslužen odgovor iz vrst večine: »Prepozno spoznanje!«) Govornik konstatira nato, da so največ za Slovenijo krivični davkov naležili ravno oni ministri, ki so nasprotniki SLS, to je dr. Kukovec, dr. Žerjav, Pucelj in drugi. Davki, ki jih nalaga oblast, niso krivični, ker so skoro vsi prostovoljni in imajo to veliko prednost, da ostanejo namreč vsi v Sloveniji. (Viharno aplavdiranje večine.)

Edini govornik opozicije, ki je nekoliko stvarno kritiziral proračun in se kolikor mogoče izogibal demagoškim gestam svojih tovarišev, je bil g. Mohorič. Kot zastopnik premožnejših slojev je seveda branil v svojih izjavah tudi njihovo stališče. Kritiziral je nekatere postavke v proračunu in opozarjal skupščino, da bi nekatere nove davščine otežile konkurenco podjetnikov. Njegova izjava so bila v interesu premožnejših slojev, zato pa tudi njegovi argumenti niso veljavni za ogromno večino slovenskega naroda.

Obil. posl. Tratnik (SLS) je izrazil svoje zadovoljstvo, da je med izdatki postavka »Splošna občinska uprava« v znesku Din 3.361.564 relativno najnižja med vsemi oblastmi v državi. Še bolj razveseljuje in občinski skupščini v čast je postavka »Deželna kultura« (13.362.804 Din), ki je tako izdatna, da bo z njo možno doseči vse, kar se v enem letu za napredek našega kmetskega stanu doseči da. Enako zadovoljiva je postavka »Javna dela in obilnostno imetje« (14.067.904 Din). S to postavko bo možno marsikaj napraviti. Gradile se bodo ceste, vodovodi, visoke stavbe in kar je od javnih del še potrebno. Postavka »Asanacija vasi« (2.196.000 Din) dokazuje, da se občinska skupščina zaveda, koliko je treba še delati na higijenskem dvigu naše vasi, ki še ni na zadovoljivi višini.

Posl. Majer (SDS) predlaga spremembo uredbe o pobiranju taks za lovišča. Nato povdari g. posl. Poznič (SLS), da so se vsi, ki so proračun sestavljali, zavedali nujnosti vseh predlogov.

G. posl. Lončar (SDS) zahteva večjo zaščito ribolova in gostilničarskega stanu, ki da vse ostale stanove vzdržuje.

Za njim govori g. posl. Križnik (SLS), ki pokaže na praktičnih primerih zboljanje položaja od časa Žerjavovega gospodarstva do danes.

Za g. posl. Bogovičem (SDS) govori g. posl. Hartmann (SLS), in nato g. Bukovec (SDS), nakar povzame besedo

POSLANEC AVSENEK,

ki izvaja med drugim sledeče:

Kaže se precejšnja razlika med prvim proračunom in današnjim. To je znak in dokaz

življenjske zmožnosti občinskega odbora. Po vseh poskusih smo pač prišli do gotovih izkušenj, ki se bodo seveda še izpopolnile. Če torej vzamemo proračun rebus sic stantibus, moremo potegniti zanimivo paralelo med državnim gospodarstvom in našim proračunom. — V naši državi so se razvile razne samoupravne edinice. Ako seštejemo proračune vseh teh, bi prišli do krogle vsote 16 do 18 milijard. Nastane vprašanje, ali to zmora naše gospodarstvo. Začeli smo poskušati najti pregled o naših dohodkih, toda le približno moremo kalkulirati: Mogoče znašajo kakih 50 do 80 milijard Din. Vendar nimamo danes še nobenega objektivnega merila zato. Hočemo pa, da bi spravili vse samoupravne edinice na pravični milje. V tem smislu deluje obl. odbor in zasleduje s tem posebne tendence: 1. Da se odpravijo razne naklade. 2. Da se vzame prebitek v proračun. 3. Delati čim manj dolgog. 4. Upoštevati in spraviti v pravično sorazmerje direktne in indirektna davke; ti davki so najbolj žalostno poglavje v vsem našem državnem življenju; Ena desetina n. pr. se plača direktno, 9 desetina pa indirektno davka. To je najbolj nesocialno in vsakdo mora skrbeti, da se to vsaj omili, dokler se čisto ne odpravi. — V tej debati smo pa dobili vendar med vsem drugim tudi nekaj smernice, ki jih hoče obl. odbor tudi upoštevati. In te smernice sta predvsem sledeči: 1. Popolna specifikacija dohodkov, da se bodo še bolj pravilno razdelili. 2. Delati na to, da bodo vsi proračuni v soglasju a) navzgor do drž. proračuna b) tudi navzdol. To bo dovedlo edino do prave konsolidacije. V danih razmerah je pač najboljši naš proračun.

Referent g. Adlešič odgovarja nato na nekatere ugovore in predloge. Tako glede davka na vino, da je konsumentski in ne, kakor trdi opozicija, produkcijski. Gostilničarski krogi sicer trdijo, da je produkcijski in včerajšnje »Jutro« zopet poroča, kako so bili primerani gostilničarji, da dvignejo cene vina. Jaz pa pogrešam v tem poročilu datumov, kdaj so bile sprejete in predpisane različne takse. Po mojem mnenju je to konsumentski davek. Glede pritožb radi tarife na ples in zabave je pač naše mišljenje to, da nekaj le naj prispevajo za občinski odbor. Odgovarja joč tretjemu ugovoru, izjavljam, da ni padla tukaj nobena izjava proti gostilničarjem niti proti gostilnam. Mi smo gostilničarski stan celo zaščitili ravno s tisto odredbo na nove koncesije, kajti mi vemo, da je tudi ta stan danes v krizi in mu skušamo pomagati tudi s tem, da smo poslali na hotelsko šolo na Dunaju dva gojenca, katera bosta organizirala potem pri nas tečaj. Hočemo dvigniti gostilničarsko obrt in jo pospeševati, hočemo, da bo manj gostiln, pa tiste dobre. Kar se tiče spreminjalnih predlogov g. dr. Puca, jih sprejmemo na znanje.

PRORAČUNSKI DOHODKI SPREJETI

Referent g. dekan Skubic je nato reasumiral vso debato.

Finančnemu ministru se pošlje resolucija z zahtevo po zakonu o samoupravnih finančah, da se da tem zakonita podlaga.

Sprejeta je bila tudi sprememba, ki jo je predlagal dr. Adlešič, namreč, da 25% odstotne obilnostne doklade ne plačujejo regulativne hranilnice.

Razne spreminjalne predloge opozicije k raznim uredbam je referent odklonil.

GLASOVANJE.

Po referentovem sklepem poročilo je odredil predsednik dr. Natlačen glasovanje. Posamezne postavke dohodkov so bile sprejete z vsemi proti 6 do 8 glasovi opozicije. V enakem razmerju so bile sprejete vse proračunske uredbe, predloženi spreminjalni predlogi opozicije pa so bili odklonjeni.

Končno je bila sprejeta z večino tudi vsa uredba o občinskem proračunu za leto 1929. Tudi pri občinski uredbi so bili odklonjeni spreminjalni predlogi opozicije.

Po glasovanju je bil proračun sprejet v celoti z vsemi glasovi proti glasovom opozicije.

ELEKTRARNA V ŽIREH.

Referent g. Skubic je še ob zaključku proračunske debate predlagal, da se poviša jamstvena vsota za elektrarno v Žireh z dveh na tri milijone.

Dr. Adlešič je nato poročal o stanju po pravil elektrarne v Žireh, ki so višji, kot je bilo razvidno v začetku. Upati je, da se bo amortizacija elektrarne pospešila, čim bolj bo naraščal konzum toka.

Predsednik dr. Natlačen je sporočil še, da se danes, to je v torek vrše zborovanja odsekov, prihodnja plenarna seja pa se vrši v sredo ob 9. uri dopoldne.

K volitvam v SSLU

(Dopis iz akademskih krogov.)

Saj bi človek teh vrst niti ne pisal, če bi šlo za volitve. Zgolj za volitve. Tam so govorila fakta vse bolj kot morejo novinarska poročila. Dejstvo ostane, da katoliške slovenske vrste stalno in nemoteno naraščajo na naši univerzi. Pred številko 340 morajo obmolkniti vsi kričači.

Pa se človeku zagabi, ako je zasledoval volilni boj, tako, da ne more molčati. Misli bi, da nisi na univerzi in da volilnega boja ne vodijo akademiki, ampak navadni strankarski priganjači. Zoper to se vse, kar je zdrave akademske mladine brez razlike prepričanja upira in pomiluje kolegi, ki so mogli brez nadaljnjega prenosa način volilne borbe in so s tem samo pokazali dejansko neakademstvo.

Pomilujemo ljudi, ki nimajo toliko avtokritike, da bi z lastno pametjo sodili o gorostasnostih, ki smo jih brali v »Jutru« dne 17. t. m.

»Prvenstveni naš interes je, da dijaštva ljubljanske univerze, ki hoče biti dom akademikov celega našega naroda, ne reprezentira klerikalce, pristaše separatistične mednarodne cerkvene stranke (podčrtal jaz).« Gospodje kolegi, ali ste kaj pomislili ob tem stavku? Ali gre za vas ali za našo univerzo? Vam seveda ni za univerzo. To vemo in to ste povedali: »Prvenstveni vaš interes« je, da vi zmagate. Saj drugo sodi samo na volilne proglaše, kaj ne? O absurdno glede »separatizma« in »mednarodnosti« (logika?) me je sram govoriti. Le to naj pribijem: Pokazali se točno, da je vaša borba zgolj in edino politična. To si velja zapomniti za marsikako priliko. Saj sami pravite nadalje: »Uspeh klerikalcev proti nosilec, ki je zavezan pristaši SDS (podčrtal jaz), bi bil v danih razmerah težak udarec naši nacionalni (?) ideji.« Za tega nosilca je kajpak važno, da je »zavezan pristaši SDS«, niti najmanj pa ni važno, da li se je kdaj zanimal za SSLU, o katerem je znal tako gromko govoriti na skupščini (poprej ga nikdar nismo slišali), tudi ni važno, da je šele drugi dan po volitvah izvedel — kje je Svetov lokal... Risum teneatis...

In končno ste boj napovedali in rekli tako, »da se mora končno vendarle vse delo na ljubljanski univerzi voditi tako, da se izolirajo eksponenti konfesionalne stranke (podčrtal jaz). To bo tudi olajšalo konsolidacijo nacionalnega dijaštva.« Seveda, o vsem drugem se pač naj na skupščinah govori in po plakatih piše, — glavno pa je in ostane in mora ostati — boj proti klerikalcem, po domače. Saj to nič novega ni, gospodje kolegi. To ste podedovali od svojih starih očetov, pa je že precej obrabljeno in ne drži več. Kdo bo iznašel kaj novega?... Vi gotovo ne. Sicer pa s »konsolidacijo nacionalnega dijaštva« ni tako težka reč. Na to se že razumete. Samo zapomnite si številko 340.

Nesramnost pa je, ki je iz ust akademika ne bi pričakovali, stavek: »Največji udarec ugledu ljubljanske univerze bi bil, ako bi se širom Jugoslavije, katere omladini je ta zavod namenjen, čulo, da je univerza filijalka ljubljanske škofije.« Gospodje kolegi, tu je meja. To se ne da opravičiti z nikako »volilno borbo«, kot se ne da opravičiti Puniša Račič na vaših letakih. Vedite, da vas za to obsojajo vsi akademiki, ki hočejo še misliti z lastno glavo, da vas bo pa obsodilo tudi vse slovensko ljudstvo, od katerega ste se tako že zdavnaj ločili. Vam, ki lovite glasove naših bratrogostov in o akademstvu niti pojma nimate, napovedujejo vsi zdravi akademski krogi neizprosno boj!

Zastopstvo »Slovenske liste« pa naj stori svojo dolžnost.

Civis academicus.

G. K. Chesterton — Fr. Poljanec:

Višnjevi križ

(Dalje.)

Svoje detektivske močgane je imel za tako dobre kakor zločinčeve, kar je bilo res. Pa je točno ugotovil svoj manj ugodni položaj. »Zločinec je ustvarjaljoči umetnik; detektiv je samo kritika, je dejal s kislim nasmehom in čašo kave dvignil k ustnicam doli, jo je pa del kaj hitro. Soli je bil vanjo dal. Pogledal je v posodo, iz katere je srebrnobeli prah prišel; čisto gotovo je bila posodica za sladkor; tako nezmotljivo namenjena za sladkor kakor šampanjska steklenica za šampanjca. Čudil se je, zakaj naj bi v njej imeli sol. Pogledal je, da bi videl, če bi bilo še kaj pravovernih posod. Da; dve zaprti solnici sta bili še čisto polni. Poskusil je; bil je sladkor. Nato se je z vidno oživilno pozornostjo ozrl po gostilni, da vidi, ali so še kake sledi tega posebnega umetniškega okusa, ki devlje sladkor v solnice, sol pa v sladkornice. Izvzemši čuden madež iz temne tekočine, porazlital na eni, z belim papirjem prevlečenih sten, je bil ves prostor videti snažen, veder in običajen. Pozvonil je natakarku.

Ko je uradni mož pridrl skuštrani in nekam krmežljav, ga je detektiv (ki ni zametaval preprostejših oblik šaljivosti) prosil, naj poskusi sladkor in pogleda, če z visokim ugledom hotela soglašja. Učinek je bil ta, da je natakark nenadoma zazijal in se vzdramil.

»Ali se s tako rahločutno šalo s svojimi gosti vsako jutro poigrate?« je Valentin iz-

praševal. »Ali vas zamenjavanje soli in sladkorja nikdar s curkom ne zagne?« Ko se je natakarku ta podsmeh nekoliko bolj razjasnil, je jecljajoč zagotavljal, da podjetje gotovo nima takih namenov; to mora biti nad vse čudna pomota. Pobral je sladkornico in v njo pogledal, obraz pa se mu je vedno bolj čudil. Nazadnje se je neutegoma opravičil, odhitel in se v dveh, treh minutah vrnil z lastnikom. Tudi lastnik je poskusil sladkornico in nato solnico; tudi lastnik je bil videti začuden. Nenadoma se je iz natakarku usula ploha besedi in ga je, se je zdelo, nerazumljivega napravila.

»Jaz ga misli«, je vneto jecljal, »jaz ga misli, to ga bila ona dva dukovna.«

»Kakšna dva dukovna?«

»Tista dva dukovna, ki ga vrgla juka na steno.«

Valentin je vprašajoč pogledal lastnika, ki mu je s popolnejšimi poročili prišel na pomoč.

»Da, gospod«, je dejal, to je čisto res, dasi ne mislim, da bi imelo to kaj opraviti s sladkorjem in soljo. Dva dukovna sta prišla sem in tu zelo zgodaj pila juho, takoj, ko smo oboknice sneli. Oba sta bila zelo mirna, častredna moža; eden je plačal račun in odšel, drugi, ki je bil videti bolj počasna kočija, je nekaj minut dlje svoje reči skup spravil. Nazadnje je pa tudi on odšel. Le da je tisti hip, preden je stopil na cesto, nalašč prijel svojo čašo, ki jo je bil samo na pol izpraznil, in juhe vrgel na steno. Jaz sam sem bil v zadnji sobi in natakark prav tako; zato sem utegnil le toliko ven skočiti, da sem našel steno po-

mazano, gostilno pa prazno. Posebne škode mi to ni napravilo, bila je pa zlodjeva nesramnost; in moža sem na cesti poskušal ujeti. Pa sta bila že predaleč proč; samo to sem opazil, da sta okoli opla zavila v Carstairsko ulico.«

Detektiv je skočil po konci, plačal in pograbil palico. Pravkar se je bil odločil, da v splošni temi svoje pameti more slediti samo prvi nenavadni prst, ki se pokaže; in ta prst je bil nenavaden dovolj. Plačal je račun, vrata za seboj zadrekljnil in se okrog opla urno zavihtel v ono ulico. Bila je sreča, da mu je celo v takih mrzličnih trenutkih oko ostalo hladno in gibko. Nekaj v ospredju neke trgovine je šlo mimo njega kakor blisk; pa se je vendar vrnil, da si jo ogleda.

Bila je trgovina z zelenjavo in sadjem, vrsta predmetov, razporeženih pod milim nebom in popolnoma označenih z imeni in ceno. V dveh najbolj vidnih oddelkih sta bila dva kupa, pomaranče in orehi. Na kupu orehov je ležal kosček lepenke, na katerem je bilo z višnjevo kredo drzno napisano: »Najboljše tangerske pomaranče«, po dve za en peni.« Na pomarančah je bil enako jasen in točen popis: »Najboljše braziljski orehi, funt 4 p.«

G. Valentin je ta dva napisa gledal in zdelo se mu je, da je to visoko prevečano dovtipnost srečal že prej, ono pa nekoliko kesneje. Rdečeličnega sadjarja, ki je nekam čemerno gledal po ulici, je opozoril na njegova netočna naznanila. Sadjar ni nič rekel, ampak odločno položil vsak list na svoj prostor. Detektiv, ki se je elegantno naslanjal na svojo palico, je trgovino še naprej motril. Nazadnje

je dejal: »Oprostite, prosim, dobri gospod, saj me stvar očitno nič ne briga, pa bi vam vendar rad dal vprašanje iz izkustvenega udeselstva in združevanja zamisli.«

Rdečelični človek ga je pogledal z grozečim očesom; on je pa nadaljeval veselo in vihtel palico: »Zakaj«, je nadaljeval, »zakaj sta dva listka v zelenjadarstvu trgovini napačno postavljena, kot lopatast klobuk, ki je za praznik prišel v London. Ali, če bi si ne mogel razjasniti, odkod je ta skrivnostna vez, ki družji misli na orehe, označene kot pomaranče, z mislijo na dva dukovna, enega velikega, drugega majhnega?«

Trgovcu so oči izstopile kakor polžu; za hip se je res zdelo, kakor da se hoče v tuja zakaditi. Nazadnje je srdito zagodrnjal: »Ne vem, kaj imate s to rečjo vi, toda če ste njiju prijatelj, jima lahko poveste, da jima nore butice razbijem — pa bodita dukovna ali ne — če mi jabolka še enkrat prekucneta.«

»Res?« je detektiv prašal zelo sočutno.

»Ali sta vam jabolka prevrgla?«

»Eden od njiju jih je«, je dejal razvneti trgovci »vse je na ulico zavalil. Saj bi bil norec ujeti, če bi jih ne bil moral pobirati.«

»Pa kateri poti sta pa ta dva dukovna šla?« je Valentin vprašal.

»Tamle po drugi cesti na levo, nato pa čez trg,« je oni točno odvrnil.

»Hvala«, je rekel Valentin in izginil kot vila. Na oni strani drugega trga je našel stražnika in dejal: »Stražnik, stvar je nujna; ali ste videli dva dukovna v lopatastih klobukih?«

Stražnik se je začel hudo hehetati. »Sem ju, gospod; in če me nabijete, eden od njiju

Kaj je novega

Koledar

Sreda, 21. novembra. Darovanje Marije Dev., Kolumban.

Osebnosti

★ Umrl je v Domžalah včeraj ob 2 pop. v starosti 66 let g. Anton Müller star., veletrgovec z vinom in posestnik. Blagi pokojnik je bil daleč naokoli dobro znan in priljubljen. Pokopali ga bodo v četrtek ob 3 popoldne.

★ Nova maša Slovenca v Indiji. Dne 21. t. m. bo v Kurseongu v severni Indiji 15 bogoslovcev iz Družbe Jezusove posvečenih v mašnike, med njimi tudi Anton Vizjak. Ta bo opravil prvo sv. daritev dne 22. t. m. v tamkajšnjem zavodu.

★ Iz vojaške službe. Po službeni potrebi so odrejeni: za zdravnika 45. pešpolka san. kapetan II. razr. dr. Ljudevit Deže; na službo v poveljstvo zrakoplovnih strokovnih šol zrakoplovni podporočnik Vladimir Bosner, Viktor Benedik, Emil Brunskole, Ivan Holeček in Sava Poljanec; za vodnika 2. brzojavne čete inž. podporočnik Slavko Božič; na službo na kr.brod »Hvar« morn. tehn. kapetan I. razr. Rudolf Kunc; na službo na kr. podmornico »Hrabri« poročnik korvete Fran Flego; na službo na kr. brod »Labud« poročnik fregate Marijo Butkovič; na službo na kr. monitor »Vardar« poročnik fregate Boris Vilfan; na službo v oddelek za mornarico ministrstva vojske in mornarice ekonomski kapetan II. r. Radivoj Fink in poročnik fregate H. Draksler; na službo v rečno obalno poveljstvo morn. tehn. poročnik Ivan Jazbec in poročnik vojne broda II. razr. Maks Petri.

★ V naše državljanstvo so sprejeti Julij Kubias, rud. inženjer iz Cerknice; Franc Sancin, učitelj iz Ptuj, in Ivan Bruner, strojni ključavničar iz Slatine.

Ostale vesti

★ Shod SLS bo v nedeljo, dne 25. t. m., v Libeličah na Koroškem. Govori narodni poslanec Andrej Bedjančič.

★ Dvigajo naj se pisma pod šifro »Dekle«.

Tekmovanje za prvenstvo v Mohorjevi družbi

Ze tri leta se objavlja vsako leto statistični pregled Mohorjanov, koliko odstotkov prebivalstva je v kaki župniji članjenega v Mohorjevi družbi. Obe zadnji dve leti je imel prvenstvo Motnik, ki je dosegel 1. 1927 skoro 15% Mohorjanov (natančno 14.885%). To je pomenilo obenem višek za vso Slovenijo. Nekoliko sta za Motnikom zaostajali župniji, ki sta imeli prvo mesto v lavantinski škofiji: 1. 1926 je bila na prvem mestu župnija Sv. Križ pri Mariboru z 12.352%, 1. 1927 pa Gornja Ponikva s 13.112%. Škoda je bilo samo, da je

bila doslej ta statistika mnogim Mohorjanom težko dostopna, ker je bila za ljubljansko škofijo objavljena v »Demoljubuc«, za lavantinsko škofijo pa v »Slov. Gospodarije«.

Letos pa je prevzel to delo Koledar Mohorjeve družbe in je objavil statistični seznam za obe škofiji. To je bilo seveda mogoče samo na ta način, da je že v letošnjem poletju sporočila Mohorjeva družba tozadevne številke svojemu statistiku, ki je nato izračunal število Mohorjanov v odstotkih za vsako župnijo in dekanijo ter tako določil sleherni župniji (dekaniji) mesto, ki ji gre po številu Mohorjanov. Storil je še več nego v preteklih letih: določil je vsaki župniji in dekaniji ne samo mesto, ki ji gre v tisti škofiji, ampak tudi mesto, ki ji gre v vsej Sloveniji.

Kakšno sliko nam nudi ta statistika? V ljubljanski škofiji je 274 župnij, v mariborski 255, skupaj torej 529. Med vsemi poverjenicmi za Mohorjevo družbo so letos na prvem mestu Bevke v vrhniški dekaniji s presenetljivim številom 17.142%! Na vsakih šest ljudi torej pride že en Mohorjan! Motnik je junaško branil svoje dosedanje prvo mesto in je svoj visoki rekord iz prejšnjih let še nekoliko povišal: na 15.458%. A kljub temu sta ga nekoliko pustili zadaj Bohinjska Bela s 16% in Leše s 15.476%. Čast in slava Motniku! Dovolj je, če je imel dvakrat prvenstvo vse Slovenije! V zlato knjigo bi spadalo njegovo ime tudi, če bi ga bil imel samo enkrat.

Kar 33 župnij je letos doseglo 10% ali še več; od teh jih je 25 v ljubljanski in 8 v lavantinski škofiji. V lavantinski škofiji je letos na prvem mestu Gornja Ponikva kakor lani; svoj procent je zvišala na 13.823, a je kljub temu v skupnem seznamu za vso Slovenijo šele na devetem mestu. Kako lepo je maršike že razširjena Mohorjeva družba, priča dejstvo, da imamo že natančno 150 župnij, kjer je 6% ali še več Mohorjanov. Od teh župnij jih je 106 v ljubljanski in 44 v lavantinski škofiji.

Ce pa vzamemo cele dekanije skupaj, pa gre letos prvo mesto dekaniji Braslovčan, ki izkazuje 7.691% Mohorjanov. Čudno! Lansko leto je izkazovala natančno isti odstotek: 7.691%. Na prvem mestu je bila lansko leto dekanija Radovljica z 8.152%. Letos je Radovljica padla za en odstotek (na 7.160%). Tako sta torej tudi prvi mesti v Sloveniji bratski razdeljeni: ljubljanska škofija je dosegla rekord v posameznih župnijah, lavantinska pa v dekanijah.

Opozorimo naj pri tej statistiki še na neko tiskovno napako: na str. 116 se bere, da zavzema 4. mesto med dekanijami ljubljanske škofije — Bočna z 12.307%! Pravilno se mora brati, da zavzema 4. mesto dekanija Kamnik s 6.142%, kakor je razvidno s str. 121. Morebiti bo kak skrben poverjenik opozoril Kamničane na to pomoto, da ne bodo po nepotrebnem žalostni, ker so izostali iz seznama dekanij na tem mestu, dasi so dosegli tako časten odstotek: Sicer je pa, kakor rečeno, njih odstotek razviden iz izkaza po dekanijah za vso škofijo (na str. 121), kjer je Kamnik na 5. mestu med 46 dekanijami. Čast mu!

Proslava narodnega osvobodjenja in osvojitve Maribora

bo 1. decembra v Mariboru. Sodeč po pripravah in dosedanjih prijavah bo udeležba ob tej proslavi naravnost ogromna. Zbrali se bodo ob naši obdravski metropoli vsi, ki so skozi desetletja bili na naši severni meji boj na življenje in smrt. Junaki! Prišli bodo vsi, ki so pred desetimi leti reševali Maribor iz tujih krempljev. Junaki! Prihiti! Bodo častilji župniki-borci za pravice naroda od nekda; naši hrabri slovenski župani, predstavniki slovenske svobode in samostojnosti. Vsi, ki jim je na pekočih nevarnih tleh ob naši severni meji viselo življenje na niti.

NAVODILA:

Izkaznice za četrtinsko vožnjo se bodo poslane vsem županstvom in društvom v zahtevanem številu. Društva, ki bi izkaznice morebiti ne dobila, naj jih takoj zahtevajo od pripravljalnega odbora v Mariboru, Maistrova ulica 17-1. Izkaznice veljajo od vseheta 28. nov. do vseheta 3. dec. t. l. Na vsaki izkaznici mora biti zapisano ime in priimek udeleženca, ravno tako odohodna železniška postaja. Brez teh podatkov izkaznica ni veljavna.

Znaki. V spomin na desetletnico osvobodjenja Maribora se bodo prodajali spominski znaki po 1 Din in 5 Din.

Vožnja z avtobusi in po železnicah. Ako želi kako društvo ali večja družba avtobus iz Maribora, naj se ne obrača na pripravljalni odbor, ampak pravočasno in naravnost na mestno avtobusno podjetje v Mariboru. Do 25. novembra morajo biti vse prijave s približnim številom udeležencev in z navedbo najbližje žel. postaje pri pripravljalnem odboru v Maistrovi ulici 17-1., da bo mogoče pri železniški upravi oskrbeti pravočasno zadostno število železniških vozov.

Reditelji. V Mariboru bodo vsako skupino pri sprejedu vodili glavni reditelji z vidnimi znaki na rokavih. Rediteljem se mora vsakdo brezpogojno pokoriti.

★ Huda nesreča. V tovarni Jugočeška v Kranju, kjer gradijo parno električno centralo, se je v ponedeljek okoli 6 zvečer pripetila huda nesreča. Delavec Franc Vreček

Vezati pakete
z motorizirano gruplo
= biti zadovoljen!

iz Senčurja, ki je tudi zaposlen pri teh delih, je po nesreči padel raz 4 m visok oder in obležal nezavesten na tleh. Pri padcu je dobil nevarne poškodbe na glavi in si močno pretresel možgane. Zdravnik g. dr. B. Fajdiga je nudil ponesrečencu prvo pomoč, rešilni avto kranjskega gasilnega društva pa ga je nemudoma prepeljal v ljubljansko splošno bolnico.

★ Zagrebški zoološki vrt se v veliko veselje Zagrebčanov prav ugodno razvija. Sedaj nameravajo v Maksimirju, kjer je zoološki vrt nameščen, izsušiti zemljišče s tem, da bodo navozili tja peska in gramoza. Kupili bodo najbrže tudi dva severna jelena in dve kameli. Nekaj mladeničev pa bodo poslali v inozemstvo, da se tam izsolajo za paznike v zoološkem vrtu.

★ Na konju iz Bukarešta v Pariz. Na svojem potovanju iz Bukarešta v Pariz je prišel predvčerajšnjim na Sušak na svojem becem konju romunski konjeniški častnik Ahil Balatescu. Romun je prejezdil že pot iz Bukarešta v Beograd in od tam na Sušak, odkoder namerava v Rim in v Pariz. Iz Beograda je odjahal dne 2. t. m. ter je potreboval torej 18 dni do Sušaka. Potoval je skozi Zemun, Mitrovico, Vinkovce, Sisak, Zagreb in Ogulin na Sušak. Včeraj je Balatescu prekoratil državno mejo in odjahal preko susaškega mostu na Reko.

★ Vodovod v Delnicah. Občina mesta Delnice v Gorskem Kotarju namerava zgraditi prihodnje leto vodovod, ki bo veljal 1 milijon 200.000 Din. Od te vsote ima občina že polovico, za ostalo pa bo prosila pomoč države in oblasti.

★ Italijanska jadrnica se potopila. Pred tremi dnevi se je ob 7 zjutraj med otokom Arhadjelom in svetilnikom Biofantom v vodah Rogoznice pri Šibeniku razbila in potopila z vsem tovorom železa italijanska jadrnica »Ernesta«. Mostvo je rešeno.

★ Iz Šibenika pobege ropar aretirani. Kakor smo že poročali, sta pred kratkim pobegnili iz šibeniških zaporov roparja ter morilca Medič in Vujič. Sedaj poročajo iz Šibenika, da so na obali šibeniškega zaliva, nedaleč od mesta samega, Vujeviča aretirali orožniki.

★ Dva senzacionalna samoumora v Belgradu. V ponedeljek opolnoči je v Belgradu izvršila samoumor žena gardnega podpolkovnika Jovana Leke, 25letna Draga. Revolverški strel je prebudi sosedo, ki so ji prihiteli na pomoč, toda bilo je prepozno, kajti mlada žena je bila že mrtva. Istega dne ob 3 zjutraj je izvršila samoumor 28letna ruska plesalka Antonija Bogojeva.

★ 11letna deklica se zastrupila radi bede. V Zagrebu se je predvčerajšnjim pripetil nenavaden in grozen poskus samoumora. 11letna deklica Stefica Kirin je živela s svojo materjo v veliki bedi. Glad in trpljenje sta deklico dovedla, da je zavžila v samoumornem namenu nekaj strupa. Otroka so prepeljali v bolnišnico, kjer upajo, da mu bodo še rešili življenje.

★ Romantično ugrabljenje deklice v Bosni. V Ljubuškem v Bosni se je te dni izvršilo zelo romantično ugrabljenje deklice. Neki Dinko Vukšić se je zagledal v neko Maro Zlograšo, ki pa mu ni vračala ljubezni, ker je ljubila fanta Avrama Mišetića. Dinko se je radi tega dogovoril s prijatelji in odšel v Marino vas, kjer je dekle ugrabil. Vest o tem se je hitro razširila in zvedel jo je tudi Mišetić, ki je takoj zbral prijatelje in preko bližnjice udaril za Dinkom. Res jih je dohitel in fantje so se pričeli streljati. Mišetiću se je posrečilo rešiti dekle iz Vukšićevih rok, pri tem pa je bil ranjen v roko, ravno tako tudi dekle. Oba sta bila prepeljana v bolnišnico, proti Vukšiću in tovarišem pa je uvedeno kazensko postopanje.

★ Tatovi vlomili v sodišče. V Krnjaku pri Karlovcu so tatovi vlomili te dni v podstrešje okrajnega sodišča ter odnesli večjo množino pušk, revolverjev in drugega orožja v skupni vrednosti 50.000 Din. Orožje je bilo spravljeno kot corpora delicti.

Usta in grlo

so najlažji pot, po katerem prihajajo bolezenske klince v naše telo. V kavarni Vas najlažje obvarujejo pogubnega vpliva klice, ki povzročajo razne nalezljive bolezni, kot nahod, influenco in druge nevarne infekcijske bolezni.

ANACOT-PASTILE

DR. WANDERS

★ MIKLAJZ PRIHAJA. Čas, katerega se naša mladina najbolj veseli, je pred durmi. Temu bo prinesel krasno slikanico, onemu lepo knjigo. Vse to ima v veliki izbiri v zalozi Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Tako: Domate in tuje živali v podobi 30 Din, dalje slikanice: Robinson starši, Obisk na pristani, Mali palček in Martin Krpan, vsaka po 20 Din.

★ LEPE UMETNISKE FUERICHOVE JASLICE v 12 polah za sestavitvi, 22 cm visoke, se dobe v »Prodajalni KTD« (H. Ničman) v Ljubljani. — Cena 30 Din, po pošti 2 Din več.

★ SLOVENC V DESELETJU 1918—1928. To delo (nad 800 strani velike osmerke) se bo dobilo prihodnji teden vezano za subskripcijsko ceno 200 Din. Vezava bo v celoplatno. Nevezana bo stala knjiga v subskripcijski ceni 250 Din.

Človek bi znorel

če ga muči nezdržljivi glavobol. Kdor mnogo na tem trpi, naj ne pozabi, da so

Pyramidon Tablete

nedosežno sredstvo. Vprašajte hišnega zdravnika, ki vam bo to potrdil.

Pristine samo v originalnem zavoju „Mabok-Lucas“.

ciji 180 Din. Na zahtevo pošljemo pološnice Leonove družbe, ki je založnica knjige. Piše naj se na upravo družbe, Kopitarjeva ulica 6, kolportajni oddelek.

★ ZIMSKI VEČERI bodo dolgi. Najboljši prijatelj je lepa knjiga. Naročite si krasno povest »Odpoved nesrečne žene«, ki jo je štalo že do 8000 ljudi! Ne boste je mogli odložiti, dokler je ne prečitale. Stane samo 12 dinarjev. Dobi se v Ljubljani v Jugoslovanski knjigarni in Novi založbi, v Mariboru v obeh Cirilovih knjigarnah in v Celju v Slomškovi tisk. zadrugi.

★ KLOBUKE popravlja, čisti, barva, lika, preoblikuje Mirko Bogataj, Stari trg 14, Ljubljana.

★ PRI IŠIASU sledi na kozarec naravne »Franz-Josef«-grenčice, zavžile na tešče, izdatno izpraznjenje črevesa brez vseh težav, pridruži pa se navadno prijetno ugodje olajšanja. Zdravniški strokovni listi omenjajo, da učinkuje zanesljivo in prijetno »FRANZ-JOSEF«-voda tudi proti pritisku na jetra in debelo črevo kakor tudi pri haemoroidah in prostatalnih boleznih. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

★ PLaŠČKE otroške in dekliske, le dunajski kraj, nudi ceno Kristof-Butar, Stari trg 9.

★ NOGAVICE, rokarice in pletenine se dobe v veliki izbiri pri tiskarji Prelog, Ljublj.

DOUBLE
BLAGO

DOUBLE
SUKNJE

SCHWAB, Ljubljana

Ljubljana

Nočna služba lekarn

Drevo opravljata nočno službo Piccoli na Dunajski cesti in Bakarčič na Sv. Jakoba trgu.

★

○ Milijonske povere. Ugotovilo se je, da naše ljudstvo naseda dobro maskiranemu zločinu in goljufu, ki oslepri slovenski narod vsak dan najmanj za 3.000.000 Din. Strašne številke posebno v naših kritičnih časih! Žal se doslej še ni posrečilo, da bi ga prišli. Prosimo vse, prav vse, ki jim je na srcu blagor našega ljudstva, da sodelujejo pri akciji, ki gre za tem, da tega zločinca razkrija in ga napravi neškodljivega. Tudi Vi morete sodelovati. — V nedeljo dopoldne ob 11 se bo vršil po ljubljanskih ulicah manifestacijski sprevod, nakar bo ob 11 v veliki dvorani Uniona zborovanje.

○ 40letnica znanstvenega delovanja prof. M. Jasinskega. V nedeljo, 18. t. m., so proslavili kolegi in rojaki prof. Mihajla Jasinskega v »Zvezdi« 40letnico njegovega znanstvenega delovanja. Razen številnih (več kakor 500) brzojavnih in pisemskih pozdravov iz vseh središč ruske akademske emigracije od Rige in Pariza do Sofije in Beograda so čestitale uglednemu zastopniku slovenske pravne zgodovine tudi prof. H. F. Schmidt (Graz), starejši vodilni zastopniki te znanosti profesor Bobčev (Sofija), K. Köstler (Praga), praška in sofijska univerza, sofijska ljudska univerza, ruska juridična fakulteta v Pragi in imenom pariške Ecole de droit prof. Collinet, ter njegovi slovenski in ruski dijaki. Prodekan prof. A. Bilimović je slavljencu izročil voščila juridične fakultete ljubljanske univerze in njegovega dekana prof. R. Kušaja, prof. dr. Metod Dolenc pa je govoril v imenu društva »Pravnik« ter uredništva »Slov. Pravnik«. Ganjeni

Restavracija „Ljubljanski dvor“

je odprta. — Izborna dunajska in primorska kuhinja. — Izvrsna vina, abonenti se sprejemajo. — Cene jako zmerne

slavljenec je zaključil svoj sklepni govor z vzklikom na čast svoje druge domovine Jugoslavije ter slovanske Ljubljane in želel nadaljnje procvitanje ter nadaljevanje sedanjega uspešnega delovanja ljubljanske univerze.

○ Rusko predavanje. V četrtek, dne 22. t. m. priredi Ruska Matica v prostorih Olicarskega doma (vojnaška vojvoda Mišića na Taboru) predavanje profesorja na ruski juridični fakulteti v Pragi in člana centralnega odbora Zveze ruskih književnikov in novinarjev Sergeja V. Zavadskega o predmetu »Roman in Drama — Dostojevski in Čehov«. Prof. S. Zavadski je znan kot globok poznavalec ruske književnosti in sijajen govornik. Pravnik po svojem poklicu se udeležuje hkrati kot literarni kritik in uživa tudi na tem polju velik sloves. G. Zavadski pride v Ljubljano iz Beograda, kjer je z velikim uspehom predaval o L. N. Tolstojem in o gori navedenem predmetu. V Ljubljano prihaja prvič, da se seznanijo s slovensko presolico. Začetek predavanja ob 20. uri. Vabljeni so vsi prijatelji ruske literature. Vstop prost.

○ Ponovitev predstave »Podobar«. Ljudski oder v Ljubljani ponovi v nedeljo 25. t. m. ob 3 popoldne Ganghoferjevo »Podobarja«, ljudsko igrivo v 5 dejanjih. Prva uprizoritev, ki se je vršila zadnjo nedeljo zvečer, je dosegla sijajen uspeh. Opozorjamo, da je nedeljska popoldanska predstava predvsem namenjena podeželjskemu občinstvu. Pri predstavi sodeluje priznani orkester glasbenega društva »Sloga«.

○ Sv. maša zadušnica ob obletnici smrti ljubljanskega kapetana I. razreda G. Maksa Koblerja iz obče spoštovane rodbine Kobler-Logarjeve bo v četrtek ob pol 7 v cerkvi sv. Petra. V kratkem se bo izpolnila iskrena želja pokojnikov, da počiva v domači zemlji. Njegovo truplo prepeljejo iz Kumanovega v Ljubljano.

○ Hišne posestnike v Ljubljani opozarjamo, da bo davčna administracija v času od 22. novembra do 15. decembra t. l. sestavljala novi kataster zgradb, katerega predvideva člen 38. novega zakona o neposrednih davkih. Dne 22., 23. in 24. t. m. se bodo popisovali hiše v sledečih ulicah, odnosno cestah mesta Ljubljane: Aleksandrova cesta, Ambrožev trg, Apihova ulica, Askerčeva cesta, Ažbetova ulica, Barvarska steza, Beethovnova ulica, Bežigrad, Bičevje, Bleiweisova cesta, Bogiščeva ulica, Bohoričeva ulica, za Bolnišnico, Borštnikov trg, Breg, na Brvi, Cankarjevo nabrežje, Cegnarjeva ulica, Cerkevna ulica, Cesta dveh cesarjev, Cesta 75, 104, 105, 107 in 108 za artiljerijsko vojašnico, Cigaletova ulica, Ciril Metodova ulica, Cojzova cesta, Celjarska ulica, Mala in Velika Colnarska ulica, Copova ulica, Crna vas, Dalmatinska ulica, Dobričeva ulica, Dolenjska cesta, Domobranska cesta, Dunajska cesta in hiše brez številke ob tej cesti, Dvofakova ulica, Dvorni trg, Einspielerjeva ulica, Emonska cesta, Erjavčeva cesta, Franciščanska ulica, Friskovec, Gajeva ulica, Galjeva in Galusova nabrežje. Hišni posestniki, iz pravic navedenih ulic in cest naj se torej dne 22., 23. ali 24. t. m. med 8 in 13 osebno zgledajo pri davčni administraciji v Ljubljani (Breg št. 6). V primeru, da je hišni lastnik zadržan ali odsoten, naj pooblasti kakoga namestnika, ki ga bo zastopal. Pooblastitveni mora biti zgradba dobro znana. Zelo priporočljivo je, da prinese hišni posestniki stavbne načrte dotičnega poslopja, ali pa kakor druge skice s seboj, v katerih so označeni vsi hišni deli. Kdaj se vrši popis v ostalih ulicah in cestah mesta Ljubljane, objavimo prihodnje dni.

○ Komunisti pred sodiščem. Včeraj se je pred deželnim sodiščem zopet vršil proces, ki je docela napolnil vso dvorano. Državno pravdnstvo je bilo namreč obtožilo Fr. Wankmüllera in Pavlo Kastrin, da sta v zadnjem času v Ljubljani podpirala v naši državi obstojajoče tajno združenje, ki ima za namen propagando komunizma. Prvoobtoženi je bil urednik lista »Enotnost«, Kastrinova pa njega upravnica. Tam so ob preiskavi našli razne brzojave iz inozemstva, poslane od raznih komunističnih združenj ter precej drugega materiala. K razpravi je prišlo mnogo znanih komunistov, obtožena je branil dr. Lemež. Oba obtožena sta bila radi pomanjkanja dokazov oproščena.

○ Tridnevna pustolovščina dveh dečkov. Iz Ljubljane sta dne 17. t. m. pobegnula od svojih staršev 15-letni Rajko P. in 14-letni Marijan L. Starši so se obrnili na policijo, naj jim preskrbi begunca nazaj. Toda morali so čakati tri dni, da so dobili prvo vest o njima. V Ljubljano je namreč prišel včeraj popoldne brzojav od okrajnega glavarstva v Brinju na Hrvaškem, da so oba begunca prišli tam. Dečka sta jo mahnila peš iz Ljubljane čez Hrvaško proti Dalmaciji, da se tam vkrcata na ladjo in prepeljejo v Ameriko. Res veliki, toda žal neizvedljivi otroški načrti.

○ Vlomi se množijo. Serija vlomov se zadnje dni v Ljubljani živahno nadaljuje. V stanovanje tesarškega mojstra Franca Ravnikarja v Linhartovi ulici št. 25 je bil izvršen prav drzen vlom. Iz miznega predala so vlomilci odnesli nekaj orodja in orožja. Skoda, ki jo mojster Ravnikar trpi radi vloma, presega 1500 Din.

○ Sama se je vjela. Danica T., bivša služkinja, je bila radi tatvine že večkrat kaznovana, izvršila pa je zadnje čase mnogo novih in jo je policija dolgo iskala. Nihče ni mislil, da bo prišla Danica sama na stražnico. In vendar je bilo tako. Danica ima poleg mnogo slabih strani svojega značaja tudi eno dobro: je skrbna mati in ima veliko usmiljenje za otroke. Včeraj je našla pred magistratom majhnega, 2 letnega otročiča, ki je iskal mamo. Danica je otroka pobrala in ga odnesla na stražnico. Tu so otroka sprejeli, obenem pa pridržali še Danico: »Ravno prav, da ste prišli. Že dolgo vas pogrešamo!« Odvedli so jo na policijo in tu jo je »vzel v roke« G. Podreberšek. Mirno in ravnodušno je priznala večino vseh očitanih tatvin. Kradla je po Delenskem, v Ljubljani, največ pa v ljubljanski okolici in sicer brez izbire: poljske pridelke, sladkor, moko, najraje pa perilo. Perice v ljubljanski okolici si jo bodo dobro zapomnili, kajti prav hudo jih je oškodovala. Ko so Danico povedali, da bo za daljši čas morala biti njihov gost, se ni nič puntala. Prosila je le, da bi vzeli v zapor še njenega otroka, ki ga še doji. Ko so Danico T. popoldne odvedli v zapor, se je tam obesila. Stražniki so jo še pravočasno rešili. Ko so ji hoteli prinesiti njenega otroka, so ga detektivji zaman iskali po mestu in tudi Danica sama noče povedati, kje ima otroka, boje se najbrže, da bodo pri tem našli še njeno zalogo ukradenega blaga.

○ Samomor je izvršil včeraj okrog 5. popoldne 28-letni magistratni uradnik Karl Soper. Uporabil je prikljiko, ko je mati za nekaj trenutkov bila odsotna, da se je v kuhinji obesil. Soper je dalje časa bolehal na živčni bolezni in je to najbrž vzrok samomora.

○ Avtomobilisti, motorna kolesa, kolesa itd. Fluher Leopold, ključavničar drž. železnice, je z brzino 30 km vozil na motornem kolesu po Tržaški cesti proti Teznu. Pred Delavsko pekarno pa se je naenkrat znašel v sila kočljivem položaju; na desni strani ceste počez se je nahajal voz, sredino ceste je bil ravno kar zavzel osebni avto št. 11.509, ki je pribrzel iz dvorišča Delavske pekarne. Ustaviti se ni bilo več mogoče, izogniti se, tudi ne. Posledica je bila, da je Fluher zavozil v kup gramoze ob cesti; pri padcu je dobil poškodbe na glavi in na levi roki, škoda na motornem kolesu pa znaša 3000 Din. Čim se je zgodila nesreča, je avto št. 11.509 prav po bliskovito odbrzel proti mestu ter izginil. Fluherju so na rešilnem oddelku dobljene ranitve izprali, razkužili in obvezali. — Na križišču Kralja Petra trga — Državni most pa sta treščila skupaj dva kolesarja, neki delavec in mehanik. Eden od obeh je imel smolo in zgrmel s kolesom vred na tla. K sreči ni bilo večje smole.

○ Slavo praznuje 45. pešpolk dne 23. novembra v spomin, ko je bila pred 10. leti uboda Maribora stvarno odločena v našo korist. Ob pol 11 se vrši na dvorišču vojašnice Kralja Aleksandra služba božja in rezanje kolača. Ob 15. pa je isotom vojaška veselica.

○ Poročili so se v zadnjem času: Ferdo Ferenc, monter z gđ. Matildo Potiskovo, zasebnico; Marijan Godnik, bančni uradnik, z gđ. Končeto Marjono, zasebnico; Josip Tomšič, železničar, z Ljudmilo Rožetovo, zasebnico; Leopold Malek, tkalec, z gđ. Gabrielo Lešnikovo, tkalko; Vinko Lenčec, kovač drž. žel., z Jero Korenovo, tkalko; Avgust Malek, sodar, z Ano Arnejevo, kuharico; Ivan Kodela, mizar, z gđ. Ottilijo Maherjevo, posestnikovo hčerko; Franc Pišek, ključavničar drž. žel., s Cecilijo Jugovo, tkalko; Josip Vokač, strojevodja drž. žel., s Hedviko Bradacevo, zasebnico; Franc Baronik, delavec, s Terezijo Škergetovo, viničarjevo hčerko; Andrej Cafuta, viničar, z Jožefo Ulnikov, viničarko; Peter Keischler, vlakovodja drž. žel., z Matildo Zagerjevo, gospodinjjo; Ivan Stander, delavec, s Frančiško Kovačev, zasebnico; Anton Cvilak, delavec, z gđ. Amalijo Oktobrovo, natakarko; Ivan Polanec, mesarski mojster, s Kristino Lampretovo, zasebnico in Ivan Mouh, slaščičar, z gđ. Filomeno Ješovnikovo, zasebnico.

○ Nadaljnja priznanja 23letnega klativiteza Jakoba Zvera. Naše nedeljsko izbrano poročilo o Zverovih tatvinah in vlomih po Slovenskih gorah in Priekih moramo na podlagi naknadnih poizvedb in zasliševanj, ki jih vrši mariborska policija, še nekoliko izpopolniti. Zver taji sicer vsako krivdo glede roparskega umora nad Ivanom Podplatnikom pri Sv. Tomažu; priznava pa nekaj drugih zdel, ki jih ima na vesti. 2. novembra t. l. je vlomil na podstrežje posestnika Jakoba Kovačiča iz Očeslavskega vrha in ukradel 2500 Din gotovine poleg drugih manjših stvari. — Skoraj istočasno je izvršil tri druge tatvine v Senčaku pri treh posestnikih in odnesel poleg

denarja v gotovini še perila, dežnikov, mesa, cekarjev itd. — Koncem septembra pa je ukradel nekemu posestniku v Kraljevcih pri Sv. Juriju ob Ščavnici nekaj denarja, žepno možko uro in še drugih stvari, ki so mu slučajno prišle pod roko. Včeraj je bil pred Jakob Zver tukajšnjemu sodišču.

○ Najnovejša za damske plašče pri JOSIPU ŠLIBAR — LJUBLJANA Stari trg št. 21, poleg Zalaznika.

Slava mrtvim! Requiem 21. XI. 1928

○ Komunisti pred sodiščem. Včeraj se je pred deželnim sodiščem zopet vršil proces, ki je docela napolnil vso dvorano. Državno pravdnstvo je bilo namreč obtožilo Fr. Wankmüllera in Pavlo Kastrin, da sta v zadnjem času v Ljubljani podpirala v naši državi obstojajoče tajno združenje, ki ima za namen propagando komunizma. Prvoobtoženi je bil urednik lista »Enotnost«, Kastrinova pa njega upravnica. Tam so ob preiskavi našli razne brzojave iz inozemstva, poslane od raznih komunističnih združenj ter precej drugega materiala. K razpravi je prišlo mnogo znanih komunistov, obtožena je branil dr. Lemež. Oba obtožena sta bila radi pomanjkanja dokazov oproščena.

○ Tridnevna pustolovščina dveh dečkov. Iz Ljubljane sta dne 17. t. m. pobegnula od svojih staršev 15-letni Rajko P. in 14-letni Marijan L. Starši so se obrnili na policijo, naj jim preskrbi begunca nazaj. Toda morali so čakati tri dni, da so dobili prvo vest o njima. V Ljubljano je namreč prišel včeraj popoldne brzojav od okrajnega glavarstva v Brinju na Hrvaškem, da so oba begunca prišli tam. Dečka sta jo mahnila peš iz Ljubljane čez Hrvaško proti Dalmaciji, da se tam vkrcata na ladjo in prepeljejo v Ameriko. Res veliki, toda žal neizvedljivi otroški načrti.

○ Vlomi se množijo. Serija vlomov se zadnje dni v Ljubljani živahno nadaljuje. V stanovanje tesarškega mojstra Franca Ravnikarja v Linhartovi ulici št. 25 je bil izvršen prav drzen vlom. Iz miznega predala so vlomilci odnesli nekaj orodja in orožja. Skoda, ki jo mojster Ravnikar trpi radi vloma, presega 1500 Din.

○ Sama se je vjela. Danica T., bivša služkinja, je bila radi tatvine že večkrat kaznovana, izvršila pa je zadnje čase mnogo novih in jo je policija dolgo iskala. Nihče ni mislil, da bo prišla Danica sama na stražnico. In vendar je bilo tako. Danica ima poleg mnogo slabih strani svojega značaja tudi eno dobro: je skrbna mati in ima veliko usmiljenje za otroke. Včeraj je našla pred magistratom majhnega, 2 letnega otročiča, ki je iskal mamo. Danica je otroka pobrala in ga odnesla na stražnico. Tu so otroka sprejeli, obenem pa pridržali še Danico: »Ravno prav, da ste prišli. Že dolgo vas pogrešamo!« Odvedli so jo na policijo in tu jo je »vzel v roke« G. Podreberšek. Mirno in ravnodušno je priznala večino vseh očitanih tatvin. Kradla je po Delenskem, v Ljubljani, največ pa v ljubljanski okolici in sicer brez izbire: poljske pridelke, sladkor, moko, najraje pa perilo. Perice v ljubljanski okolici si jo bodo dobro zapomnili, kajti prav hudo jih je oškodovala. Ko so Danico povedali, da bo za daljši čas morala biti njihov gost, se ni nič puntala. Prosila je le, da bi vzeli v zapor še njenega otroka, ki ga še doji. Ko so Danico T. popoldne odvedli v zapor, se je tam obesila. Stražniki so jo še pravočasno rešili. Ko so ji hoteli prinesiti njenega otroka, so ga detektivji zaman iskali po mestu in tudi Danica sama noče povedati, kje ima otroka, boje se najbrže, da bodo pri tem našli še njeno zalogo ukradenega blaga.

○ Samomor je izvršil včeraj okrog 5. popoldne 28-letni magistratni uradnik Karl Soper. Uporabil je prikljiko, ko je mati za nekaj trenutkov bila odsotna, da se je v kuhinji obesil. Soper je dalje časa bolehal na živčni bolezni in je to najbrž vzrok samomora.

○ Avtomobilisti, motorna kolesa, kolesa itd. Fluher Leopold, ključavničar drž. železnice, je z brzino 30 km vozil na motornem kolesu po Tržaški cesti proti Teznu. Pred Delavsko pekarno pa se je naenkrat znašel v sila kočljivem položaju; na desni strani ceste počez se je nahajal voz, sredino ceste je bil ravno kar zavzel osebni avto št. 11.509, ki je pribrzel iz dvorišča Delavske pekarne. Ustaviti se ni bilo več mogoče, izogniti se, tudi ne. Posledica je bila, da je Fluher zavozil v kup gramoze ob cesti; pri padcu je dobil poškodbe na glavi in na levi roki, škoda na motornem kolesu pa znaša 3000 Din. Čim se je zgodila nesreča, je avto št. 11.509 prav po bliskovito odbrzel proti mestu ter izginil. Fluherju so na rešilnem oddelku dobljene ranitve izprali, razkužili in obvezali. — Na križišču Kralja Petra trga — Državni most pa sta treščila skupaj dva kolesarja, neki delavec in mehanik. Eden od obeh je imel smolo in zgrmel s kolesom vred na tla. K sreči ni bilo večje smole.

○ Slavo praznuje 45. pešpolk dne 23. novembra v spomin, ko je bila pred 10. leti uboda Maribora stvarno odločena v našo korist. Ob pol 11 se vrši na dvorišču vojašnice Kralja Aleksandra služba božja in rezanje kolača. Ob 15. pa je isotom vojaška veselica.

○ Poročili so se v zadnjem času: Ferdo Ferenc, monter z gđ. Matildo Potiskovo, zasebnico; Marijan Godnik, bančni uradnik, z gđ. Končeto Marjono, zasebnico; Josip Tomšič, železničar, z Ljudmilo Rožetovo, zasebnico; Leopold Malek, tkalec, z gđ. Gabrielo Lešnikovo, tkalko; Vinko Lenčec, kovač drž. žel., z Jero Korenovo, tkalko; Avgust Malek, sodar, z Ano Arnejevo, kuharico; Ivan Kodela, mizar, z gđ. Ottilijo Maherjevo, posestnikovo hčerko; Franc Pišek, ključavničar drž. žel., s Cecilijo Jugovo, tkalko; Josip Vokač, strojevodja drž. žel., s Hedviko Bradacevo, zasebnico; Franc Baronik, delavec, s Terezijo Škergetovo, viničarjevo hčerko; Andrej Cafuta, viničar, z Jožefo Ulnikov, viničarko; Peter Keischler, vlakovodja drž. žel., z Matildo Zagerjevo, gospodinjjo; Ivan Stander, delavec, s Frančiško Kovačev, zasebnico; Anton Cvilak, delavec, z gđ. Amalijo Oktobrovo, natakarko; Ivan Polanec, mesarski mojster, s Kristino Lampretovo, zasebnico in Ivan Mouh, slaščičar, z gđ. Filomeno Ješovnikovo, zasebnico.

○ Nadaljnja priznanja 23letnega klativiteza Jakoba Zvera. Naše nedeljsko izbrano poročilo o Zverovih tatvinah in vlomih po Slovenskih gorah in Priekih moramo na podlagi naknadnih poizvedb in zasliševanj, ki jih vrši mariborska policija, še nekoliko izpopolniti. Zver taji sicer vsako krivdo glede roparskega umora nad Ivanom Podplatnikom pri Sv. Tomažu; priznava pa nekaj drugih zdel, ki jih ima na vesti. 2. novembra t. l. je vlomil na podstrežje posestnika Jakoba Kovačiča iz Očeslavskega vrha in ukradel 2500 Din gotovine poleg drugih manjših stvari. — Skoraj istočasno je izvršil tri druge tatvine v Senčaku pri treh posestnikih in odnesel poleg

denarja v gotovini še perila, dežnikov, mesa, cekarjev itd. — Koncem septembra pa je ukradel nekemu posestniku v Kraljevcih pri Sv. Juriju ob Ščavnici nekaj denarja, žepno možko uro in še drugih stvari, ki so mu slučajno prišle pod roko. Včeraj je bil pred Jakob Zver tukajšnjemu sodišču.

○ Najnovejša za damske plašče pri JOSIPU ŠLIBAR — LJUBLJANA Stari trg št. 21, poleg Zalaznika.

Slava mrtvim! Requiem 21. XI. 1928

Slava mrtvim! Requiem 21. XI. 1928

Slava mrtvim! Requiem 21. XI. 1928

Slava mrtvim! Requiem 21. XI. 1928

Slava mrtvim! Requiem 21. XI. 1928

Slava mrtvim! Requiem 21. XI. 1928

Slava mrtvim! Requiem 21. XI. 1928

Gospodarstvo

Organizacija prodaje vina v ljubljanski oblasti

Od splošne gospodarske krize, ki teži že več let nad našim gospodarstvom, ni izvzeto naše vinogradništvo; nasprotno, teži ga hujša kriza kakor vsako drugo panogo. Ta kriza je latentna in traja od l. 1923., ko se je sploh začela pojavljati ekonomska kriza v vsem gospodarstvu. Ta kriza se v vinarstvu izraža v tem, da so prodajne cene zelo nizke in da niso v nikakem razmerju s stroški pridelovanja vina, kar posebno čutiljo oni vinogradniki, ki nimajo lastnih delovnih moči in morajo plačevati vinogradniške delavce, ki so najdražji. Cene vin v ljubljanski oblasti komaj krijejo stroške pridelovanja, ki znašajo za 1 liter vina 5.60 do 6.40 Din, a vino se prodaja po 5—7 Din, le malo je večjih vinogradnikov z boljšimi vinogradi, ki dosežejo ceno 8—9 Din za liter. Poleg te stalne krize se pojavlja še hujša periodična kriza, namreč v letih, ko trte dobro obrodijo; tedaj vinogradniki ne morejo dobro vnovčiti svojega pridelka bodisi vsled tega, da ga niso hoteli prodati v jeseni, ker jim ni cena konvenirala, bodisi, da ga sploh niso mogli prodati.

VZROKI VINSKE KRIZE.

Vzroki vinske krize so naslednji:

1. Slabo gospodarsko stanje vseh slojev, posebno srednjega in nižjega sloja kakor malih obrtnikov, uradnikov, kmetovalcev in delavcev, ki je prisiljen štediti na vseh straneh. Vsled splošnega pomanjkanja denarnih sredstev je tudi konzum vina manjši. Vsak bo moral priznati, da se je v prvih letih po vojni, ko je bilo dovolj denarja na razpolago, razprodala vsaka količina in vsaka vrsta vina po dobri ceni. Vzrok te krize se bo zmanjšal le tedaj, ko bodo nastopili boljši časi.

2. Prevelik konzum žganja, posebno v gotovih okrajih, industrijskih in rudarskih centrih. Zelo bi bil zmanjšan slab vpliv preveč žganjem zavzete alkohola, ako bi se moglo zavzemanje žganja omejiti na minimum in doseči, da bi se namesto žganja zmerno pilo vino. Le z visokim obdavčenjem žganja in morda tudi s propagando se bo moglo zaježiti prekomerno uživanje žganja.

3. Konkurenca južnih vin. Ko se je začela splošna ekonomska kriza in ker je ta povzročila zastoj v vinski kupčiji, so bili trgovci prisiljeni nabaviti si cenejša vina. Začelo se je kupovati vino v Hrvaški, Banatu in največ v Dalmaciji. Boljši gostilničarji na deželi in v mestih so sicer precej časa ostali zvesti domačim vinom in nabavljali le te večinoma pri domačih proizvedenih. Ker se je pa dotok posebno dalmatinskega vina vedno večal in tudi konzum tega vina, so bili ti gostilničarji prisiljeni, da ne zgrubijo precejšen del svojih gostov, vpeljati tudi točenje dalmatinskih vin. Razumljivo je, da če se uvaža cenejše vino iz drugih krajev v vinorodne kraje, mora to slabo vplivati na konzum domačih vin. Vendar ta vpliv ne bi bil morda tako močan, ako bi se po dalmatinskih vinotoki vina točila taka kakor so. Kajti dalmatinska vina so zelo močna in naš narod ni navajen na premočna vina, vsled česar se ne bi prodalo toliko tega vina. Hujša konkurenca leži namreč v tem, da so ta vina pripravljena za naše razmere, namreč lažja, kar je razvidno iz sledečega: Po mnenju dalmatinskih kletarskih strokovnjakov in po povprečnih podatkih analiz dalmatinskih vin, bi morala imeti večina dalmatinskih vin najmanj 13% alkohola, na primer vino iz Bole 13.2% iz Kačelov 13.3%, z Visa 13.4, Splitsko močnejše 13.3, Dingač 14% alkohola. Čudno je, da ta vina pri nas in pod istimi imeni pri dalmatinskih vinotoki vsebujejo le 9.5—10.5% alkohola.

Zalibog nimamo protisredstev za tako nerealno konkurenco, ker je doseženi avstrijski zakon, ki je pri nas še v veljavi, prikrojen za severne vinske kraje, ne za južne in ker tudi kemijska analiza ne more ugotoviti, dali je bila v takih slučajih vinu dodana voda. Čakati moramo na novi vinski zakon, po katerem bo merodajno mnenje vinske analize in strokovne komisije, ki bo preizkusila vino. Boriti bi se mogli lahko proti taki konkurenci, ako bi imeli več lokalnega patriotizma, katerega bi se mogli naučiti od svojih osebnih bratov Hrvatov. V Hrvaški ne bo domačin narečil in zahteval drugega vina kakor le hrvaško in bo vsako drugo vino odklonil. Tako bi morali storiti tudi mi in povsod zahtevati le slovenska vina.

(Dolje.)

Zastoj v produkciji premoga

Posledice pomanjkanja vagonov.

Dočim v septembru beležimo vsako leto dvig produkcije iz seziških razlogov (dvig se pozna deloma že v avgustu), je letos vladalo obetno pomanjkanje vagonov in zato produkcija napram avgustu ni narasla, pač pa celo padla. Znašala je 136.757 ton (v avgustu 146.062, v septembru lani 165.387 ton). Napram avgustu je nazadovala za 7.23%, napram septembru lani pa celo za 29.3%.

Skupno je znašala v prvih 9 mesecih t. l. produkcija premoga v Sloveniji: 1.317.059 ton, v prvih 9 mes. lani 1.368.228 ton, 1926 pa 1.157.978 ton. V splošnem je letošnja konjunktura na premo govornem tržišču ugodnejša, pa ne pride do izraza v večji produkciji, ker je v aprilu znani spor premogovnikov z železniškim ministrom povzročil redukcijo v obratovanju kakor tudi pomanjkanje vagonov. Da je konjunktura ugodnejša, se vidi iz večjega izvoza in večjega odjema industrije; tako so lani v septembru oddali premogovniki industriji 50.633 ton premoga, letos v septembru pa 63.117 ton. Tudi zaloge so znatno nižje letos.

V mesecu septembru t. l. so premogovniki oddali (v oklepajih podatki za avgust): železničar 66.486 (76.005) ton, brodarstvu 278 (547) ton, industriji 63.117 (62.447) ton, raznim strankam 13.983 (12.069) ton, izvozilo so v inozemstvo 6.720 (5.092) ton, sami pa so porabili 8162 (8501) ton; skupno je znašala oddaja 158.686 (164.661) ton.

Naravno je povzročila večja oddaja (kakor produkcija) zmanjšanje zalog od 71.201 tone na 49.272 ton, kar je izredno nizko stanje (maksimum koncem marca 1928 126.478 ton), ki ga ni že za beležiti od konca decembra 1926 sem.

V nasprotju z zmanjšanjem produkcije se je število zaposlenega delavstva povečalo; nimamo pa podatkov o časovni brezposelnosti. Število zaposlenih uradnikov je znašalo 255 (258), paznikov 243 (243) in delavcev 8337 (8052). S tem se je po daljšem času znatneje povečalo število zaposlene-

ga delavstva. O počivanju delavstva pa pričajo podatki o produkciji na 1 delavca, ki je znašala v januarju 2015 kg, v septembru pa samo 1563 kg.

★

Boj proti poljskim praiščem v Avstriji. Kakor nam poročajo iz Celovca, je 18. t. m. Landbund priredil kmetске shode v devetih koroških mestih in trgih, na katerih se je zahtevalo, da se zagotovijo cene in odprodaja poljedelskih produktov, da se zavre uvoz poljskih praiščev, da se organizira prodaja proizvodov in pribavijo ceneni krediti. Koroški Landbund izjavlja, da bo sodeloval na vladi samo tedaj, če se njegove zahteve izpolnijo.

K likvidaciji Termotehniških zavodov v Račjem. Kakor smo v nedeljo poročali, sklicujejo Termotehnični zavodi za 5. dec. občni zbor, kjer bo sklenjena likvidacija tvrdke. — Naknadno smo doznali, da pride do likvidacije tvrdke radi tega, ker je eden največjih delničarjev in glavni upnik tvrdke »Gebrüder Brünner«, katero smo že omenjali, prišla v konkurz.

Tekstilna, trgovska in industrijska d. d. sklicuje za 3. dec. ob 16 v Slovenski banki občni zbor. Poročilo o družbenem stanju in znižanju kapitala (ki znaša sedaj 3 milj. Din: 30.000 delnic po 100 dinarjev).

Borza

20. novembra 1928.

DENAR

Devizni promet ljubljanske borze je znašal 3.46 milj. Din, od tega največ v devizi Praga (605.000 Kč, nad 1 milj. Din). V privatnem blagu je prišlo do zaključkov v devizah Newyork in Trst, vse ostale devize pa je dala Narodna banka; poleg tega pa je bil deloma tudi London privatno blago. V tečajih je omeniti oslabljenje Berlina, Londona in Trsta.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

20. novembra 1928.

	povpraš	pon.	srednji	sr. 19 XI.
Amsterdam	—	2285.50	—	—
Berlin	1354.50	1357.50	1356.—	1356.25
Bruselj	—	791.12	—	—
Budimpešta	—	992.7	—	—
Curih	1094.10	1097.1	1095.60	1095.60
Dunaj	798.50	801.50	800.—	800.—
London	275.70	276.60	276.10	276.14
Newyork	56.825	57.025	56.925	56.925
Pariz	—	221.47	—	—
Praga	168.37	169.17	168.77	168.77
Trst	297.25	299.25	298.25	—

Zagreb. Amsterdam 2282.50—2286.20, Berlin 1354.50—1357.50, Budimpešta 992.70—994.20, Curih 1094.10—1097.10, Dunaj 798.50—801.50, London 275.70—276.60, Newyork 56.815—57.015, Pariz 221.47—223.47, Praga 168.37—169.17, Trst 297.27—299.27.

Belgrad. Bruselj 780.62—792.62, Budimpešta 991.20—994.20, Berlin 1351—1357, Curih 1094.10—1097.10, Dunaj 798.50—801.50, London 275.70—276.60, Newyork 56.825—57.025, Pariz 221.50—223.50, Praga 168.37—169.17, Trst 297.02—299.02.

Curih. Belgrad 9.1275, Berlin 123.74, Budim: pešta 90.13, Bukarešt 3.1275, Dunaj 73.01, London 25.19, Newyork 519.4

Sveta življenje in vrvenje

Peter Klemen:

Slovenski kurir in njegova smola

(Popolni spomini iz dani po prevratu.)

(Dalje)

STIRINAJSTO POGLAVJE.

Zgoditi se je moralo, a Lah nas ne marajo.

Ob dveh popoldne pride na dvorišče oficir ter zahteva jugoslovanske delegate, poljskega Juda in romunsko barabo. Pobere nam

Paul Boncourt, mnogoletni zastopnik Francije pri Društvu narodov, je te dni odložil svoje mesto.

dokumente ter nam veli, naj gremo z njim in nesemo s seboj tudi svojo kramo.

Pobrali smo svoje stvari in odšli. Po ozki ulici nas je peljal, dokler nismo prišli do precej prostornega trga.

Zavili smo v nizko vežo. Pogledal sem nad vrata in zagledal italijanski grb, krog katerega se je bralo: Regio Comando carabinieri (kraljevo poveljstvo karabinierjev).

«Siamo fritti,» je vzdihnil Rude, »zdaj smo pa v župi,» sem pristavil jaz.

Francoski častnik je razumel najine vzdih in se nama pomilovalno nasmehnil. Izročil je vse naše polne liste žandarjem, nam voščil dober dan in odšel.

Karabinieri so bili zelo prijazni. Doktor Gobovič jih je poizkušal prepričati, da naša

Nemški zunanji minister dr. Stresemann, ki je po polletnem bolezenskem dopustu zopet nastopil svoje mesto.

pot nima političnega namena in jim je spustil govoranco o valuti.

«Pur troppo lo Stato jugoslavo non è ancora riconosciuto!» (Zal jugoslovanska država še ni priznana) je pripomnil eden izmed višjih in nam povedal, da gremo v Regino, vas, ki je kakih štiri kilometre oddaljena od Castel-franca.

Vprašali smo ga, koliko časa ostanemo tam, a odgovor ni bil jasen, češ, da bo o tem odločilo najvišje poveljstvo.

Pred hišo je pridrdral voz. Pred nas sta stopila dva mastna karabinierja in nam namignila, naj gremo z njimi, rekoč, da nas bosta onadva spremila do Regine, kjer se nahaja Campo di concentramento — prigionieri di guerra (koncentracijski tabor za vojne ujetnike).

Višli smo pred seboj svojo usodo. Zmetali smo na voz svojo robo in nato smo zlezli sami na nerodno vozilo, pred katerim sta stala dva jetična konja. Eden izmed karabinierjev je sedel zadaj, drugi pa spredaj pri vozniku.

»Torej tako potuje naša, že po vseh jugoslovanskih časopisih opcvana misija. Niti na enega dobrega voditelja nismo našli od za-

četka svojega potovanja. Imel nas je na vaje-
tih ravatelj Ivanovič, peljal nas je na Dunaj
dr. Ivan Lorkovič, vozili so nas Angleži, pitali
so nas Francozi, a karabinierji, ti nas bodo
gotovo pripeljali do smotra, ki nas bo vreden,
mi pa njega.« Take so bile moje misli, le mi-
mogrede sem poslušal, kaj se menijo drugi.

Rude je bil že v živahnem pogovoru s ka-
rabinierjem in z voznikom. Posebno zadnji,
navaden italijanski infanterist, je bil zelo zgo-
voren. Pripovedoval je, da se ujetnikom v ta-
borišču godi naravnost sijajno. Imajo dobro
hrano, ne trpe mraza, sploh jim ne manjka
ničesar.

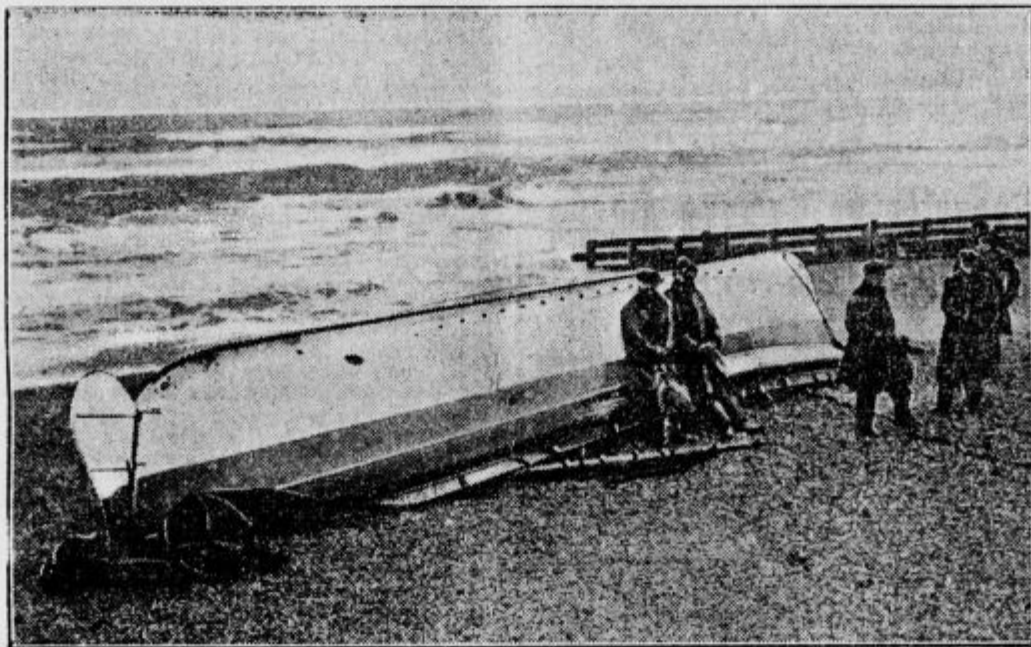
Rude ga je vpraša, če kaj zelo umirajo.
»A, kaj še,« je bil odgovor, »vsak dan jih
umrje kvečjemu šest ali sedem.«

Rude je utihnil, voznik pa je pogljal suhe
konje po ravni cesti v smeri proti Padovi.
Prišli smo do Regine in krenili z vozom
po blatni cesti na desno takoj pri vhodu
v vas.

Zagledali smo nedaleč večje število slabo
skrupiranih barak, na levi pa velikansko šte-
vilo navadnih vojaških šotorov.

Voznik je bil tako prijazen in nam je
namignil, da mi kot »signori« pridemo v ba-
rake. Pripomnil sem, da mora mnogo vojaštva
posebno ponoči zebsti v navadnem letnem
taborišču, a on je odgovoril, da kurijo »e si
trovano molto bene (in se počutijo zelo
dobro)«.

Ni bilo več časa ne za razgovor ne za
sentimentalno razglabljanje, kajti stali smo
že pred pisarniško barako. Karabinierja sta
izročila naše listine stotniku, se postavila

Naplavljeni čoln, s katerim je ponesrečilo 17 ribičev z britanske pomorske reševalne postaje v Rye, ko so v najhujšem viharju hiteli na pomoč potapljačemu se parniku »Alice«. Vseh 17 ju-
naških moč je utonilo in njih trupla je morje še tisto dopoldne naplavilo na obal, kasneje pa tudi
čoln. — Posadko parnika »Alice« je rešil nemški parnik »Smyrna«.

nam za hrbet, da kdo ne uide, in čakala na
povelje.

Stotnik jima je dal znamenje, naj odideta.
Zaslišal nas je drugega za drugim in znova
smo začeli pripovedovati o svoji jeremijadni
komisiji in politični brezbriznosti. Tako ne-
dolžni in naivni smo bili postali, da bi se
vislice zlomile iz usmiljenja do nas, če bi nas
hoteli tako kaznovati.

Stotnik je naše listine pogledal in je ome-
nil, da sam glede nas ne more ničesar ukre-
niti in mora naše papirje poslati »al comando
supremo« (h najvišjemu poveljstvu ujetniškega
tabora, to se pravi: h gospodu majorju).

Po njegovem odhodu nas je počastil s
svojim obiskom neki podporočnik. Zelo pri-
jazen je bil in govoril je tako po domače, da
bi bil kak otrok dobil zaupanje vanj. In govo-
rili smo o naših krajih, o Trstu in Ljubljani,
o Reki in Dalmaciji.

Opustošenja na južnangliški obali, ki jih je povzročil zadnji vihar.

Sigrid Undset

Največja norveška pisateljica gospa Sigrid
Svarstadt, roj. Undset, ki je pravkar dobila
Noblovo nagrado, je katoličanka. Njen oče,
znani norveški arheolog Ingvald Undset, je
bil protestant kakor cela družina. Sigrid je po
mnogih izkušnjah l. 1924. prestopila v kato-
liško cerkev, v kateri edini je našla njena glo-
boka duša svoj pravi dom. Pisateljica se ni
ustrajala napadov, ki jih ji je moral prines-
ti ta korak v njeni protestantski domovini. Mir-
no jih je prenesla, kakor mirno sprejema tudi
slavo in čast. — Časnikarji pri gospej Svar-

Enako zanimanje je vzbudilo tudi njeno naj-
novejše delo »Olaf Andunsson«. Poleg mate-
rinščine obvladuje pisateljica še nemščino, an-
gleščino in francoščino. Gospodinjstva jo je
naučila šele sila. Ko je umrl oče, je ostala
družina v največji revščini. Sigrid si je mo-
rala dolga leta služiti kruh kot knjigovodkinja
in vzgojiteljica. Njeni prvi romani niso ugajali;
potem pa sta s trilogijo naenkrat prišla slava
in bogastvo. — Tudi njen mož je umetnik —
pokrajinski slikar.

V dveh - treh vrstah

Častni doktorji salzburške univerze so
postali zvezni predsednik dr. Hainisch, bavarski
ministrski predsednik dr. Held in nemški
gen. konzul v Innsbrucku dr. Saller.

Na cesti oslepel. V Budimpešti je mlad
mož na ulici nenadoma zavpil: »Slep sem!«
in začel besneti. Odpeljali so ga v bolnico,
kjer so zdravniki ugotovili, da je mož, ki so
ga že dalj časa bolele oči, dejansko popolno-
ma oslepel.

Nesreča pri slavnosti. Pri polaganju te-
meljnega kamna za filantropični institut v Ate-
nah se je podrl oder za dostojanstvenike, ki
so vsi padli v globino. Metropolit, nadškof
in tri druge osebe so bili ranjeni.

Karneval 1929 na Dunaju. Klub Starih
Dunajčanov je sklenil, da organizira za 3. fe-
bruarja 1929 velik karneval po dunajskih ce-
stah v italijanskem slogu, kakor ga Dunaj
doslej še ni poznal. Prireditelj poverja od-
boru najbolj znanih dunajskih umetnikov.

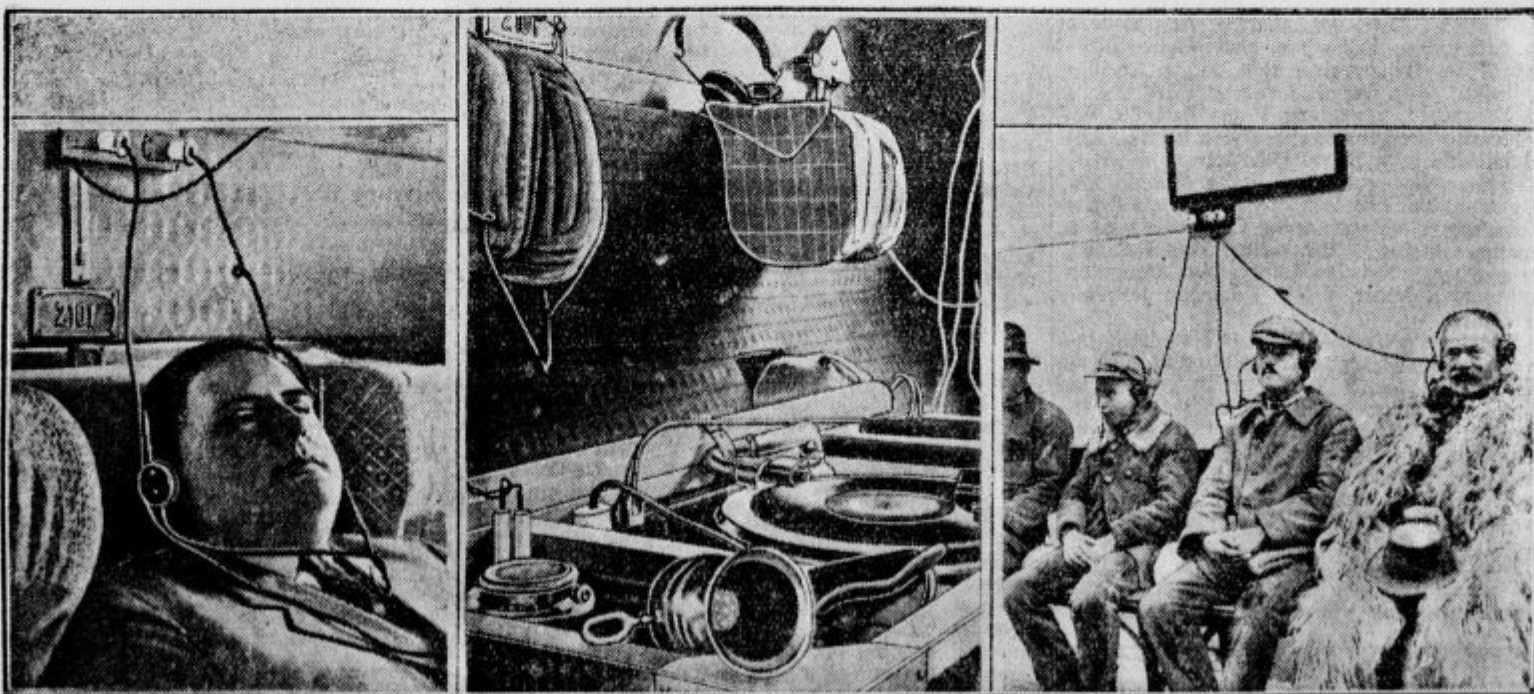
Polištvo je zažgal na dvorišču, kamor so
mu ga znesli pri deložaciji, 25 letni brez-
poselni natakarc Franc Koren v Beljaku. Hiš-
no gospodinjstvo je udaril z vrtno lopato in jo
težko ranil.

Človek, ki grize. Pri nekem pretepu v
Gmundnu je delavec Holzleitner enemu go-
stilniškemu gostu odgriznil veko drugemu pa
konec nosu.

Z letalom na jadra je v viharju smrtno
ponesrečil pri Dresdenu letalec Wolfgang
Pommitz.

Zensko delo in žensko zdravje. Na ne-
davnem zborovanju Nemške družbe za obrtno
higijeno so ugotovili, da so sedanje delovne
razmere za ženski telesni ustroj mnogo pre-
težke. L. 1885 je bilo v bolniških blagajnah
med 100 bolniki samo 22.2 ženski, l. 1925 pa
že 61.6.

16 kaznjencev ušlo pod zemljo. Kaznjenci
v Graudenzu so si v teku več mesecev z roko
izkopali 18 metrov dolg podzemeljski rov do
vodnjaka v sosednjem vrtu in po nje ušli
na prosto. Na begu so izvršili dva roparska
napada, da so dobili obleko in denar. Od 16
pobeglih kaznjencev so jih doslej zopet ujeli
tri.

Radio na vlakih. To novost je uvedla uprava ogrskih državnih železnic. Tudi po čakalnicah na železniških postajah si morejo potniki za majhen
denar krajšati čakanje s poslušanjem radijskih koncertov.

Za duha in srce

Glasba

Cerkveni koncerti, ki so se od 1. 1912 dalje pogostokrat vršili v ljubljanski stolnici, so nudili občinstvu vselej izbrano bodisi domačo slovensko, bodisi tujo, svetovno glasbo v solidno umetniškem prednašanju. Na vseh dosedanjih stolnih cerkvenih koncertih je bila vsakokrat do veljave in izjave predvsem odlična orgelska literatura. Na letošnjem koncertu v četrtek 22. novembra se bo kot prva skladba izvajal izredno učinkovit, melodiozen in barven Rheinbergerjev koncert v G-molu. Ta skladba se je izvajala do sedaj v Ljubljani samo dvakrat. Enkrat jo je igral prof. Dugan iz Zagreba, drugi pred osmimi leti Premrl. Obakrat so bili vsi, ki so to glasbo poslušali, očarani in prevzeti od nje. Nenavadne lepote in toplote. Orgelski koncerti, namreč skladbe, zložene v obliki koncerta za orgle, so sploh redke. Med starejšimi so najbolj znani Händelovi, med novejšimi pa zavzema Rheinberger, skladatelj mnogih krasnih latinskih maš in premožnih orgelskih skladb, zlasti sonat, s svojima dvema orgelskima koncertoma v F in G eno prvih mest. Poleg Rheinbergerjevega koncerta v treh stavkih so na sporedu še Vittadinijeva ekstatično doneča Pastorala, Sjögrenova živahno se preliva-joča Fantazija in duhovito zasnovana Bachova Tokata v C-duru. Pevske točke, ki se bodo izvajale na cerkvenem koncertu, so vse slovenske skladateljeve. Zastopani so: Foerster, Sattner, Kimovec, Premrl, Vodopivec in Hochreiter. Vse pevske skladbe bo spremljal orkester z orglami vred. Cerkveni koncerti so vrši ob 25 letnici stolnega Cecilijinega društva ter ima namen kot vsi naši cerkveni koncerti splošno vzbuditi čim večje in živahnije zanimanje za plemenito, od mnogih večkrat zapostavljano, a zato nič manj vredno in umetniško visoko stoječo cerkveno glasbo.

Cerkveni koncert ob novih orglah v Domžalah v nedeljo, 18. t. m. je imel v prvi vrsti namen poslušalcem pokazati nove orgle, drugo delo mojstra Jenka, njegovo prvo za Slovenijo. Izkazalo se je, da so orgle izborna, odlična delo, brezhibno. Že zunanost sama po svoji izredni obliki gledavca prvi hip osupne, pa ga takoj vsega veselo napravi, ko zagleda ubožka, pevca sv. Frančiška, kako z razprostrtimi rokami poje hvalbo božjo in vse stvarstvo vabi, naj z njegovo solunsko pesmijo hvali in slavi vsevišnjega, mogočnega in dobrega Gospoda za brata sonce, za sestro luno in sestre zvezde, za sestro vodico itd. — Omara — po načrtu vseuč. prof. arhitekta Vurika namreč v podobi prav solunsko pesem sv. Frančiška, prvi začeti orgel segajo še v slovesno sedemstoletnico Frančiškove smrti, in so torej izredno primeren umetniški spomenik na to slavnostno obletnico. Izredno zlaten svetnik gleda božje oko, na desno v zlatu se blišči sonce, na levo luna, v polkrogu pod njim zvezde. Nato se vrsti mati zemlja s svojim stvarstvom: zrak z lastavicami, živalstvo z vervecami, orehe drobeci, rastlinstvo z vinsko trto in grozdi, voda s poligravajočimi se ribami. Kip sv. Frančiška in vse simbole je izrezljal prof. Fr. Kralj. Omara je po zamisli in izvršbi tako samosvoja umetnina, da ji vsa svetovna orgelska arhitektura nima kaj ob strani postaviti.

Seveda je pa pri orglah najvažnejše vprašanje po glasu. Ta je pa tak, da mora najbolj izbirnega strokovnjaka brezpogojno zadovoljiti. Pa naj že poslušati blišči polnih orgel ali rahli šelest in komaj zaznavni trepet najvažnejših izpremenov, široki polni principal, mračno godrajajoči burdon, živo žvižgajočo, igrivo flavto. Ko mleko sladki dolece ali prečudno nežno plavajočo vox coelestis (nebeški glas) ali režečo gambo ali pa ropotajočo trobento. Posebne hvale vredno je to, da so orgle za spremljanje petja tako izredno pripravne. Nikoli ga ne prekriče, potegni register katerega hočeš, nobeden ni surov, nobeden trd, še tisti, ki bi človek po njih naravi skoro nujno pričakoval trdoto, se petja kar božajoče mehko ovijajo in tako pevcev v svoji največji moči celo izredno silkovito, toplo ozadje. In še to naj poudarjamo, da so izpremeni zelo značilno intonirani, vendar pa prav nobeden ni gnan v skrajnost, temveč vsakterega je mojster znal obdržati tam in takega, kjer in kako se najlepše glasi.

Orgle je poslušalcem v vsej njih slikovitosti in moči in nežnosti predstavil prof. Premrl, najbolj temperamentni jugoslovanski orgelski umetnik. — Skladbe je zbral samo take, da so

bile po umetniški plati visoko stoječe, hkrati pa tako jasno zamišljene in živahno izvedene, da jih je najpreprostejši, glasbeno popolnoma neuki poslušalec lahko sledil, da je jasnost posebno povečala znana izredna iznajdljivost mojstra Premrla v registriranju, menda ni treba posebej poudarjati. Pel je domači zbor, ki ima dobro zastopane glasove; posebno je ugnajalo to, da glasovi niso kričavi, ampak za prešibki zbor zelo voljni. Morda je to v marsičem uspeh dr. Dolinarja, ki je prevzel vodstvo zbora in ga, dasi v naglici, vendar le po svoje izvežbal.

Peli so živahno, v celoti primerno deklamirali, zmiselno poudarjali, marsikdaj prav lepe viške dosegli, tako da smo prav lahko in radi poslušali. Če bi bili zlogi še malo bolj vezani in zlasti samoglasnik a ne tako zastrt, temveč svetlejši, bi ne bilo prida pripominjati. Skladbe so bile deloma dokaj težke, že Foersterjeva slovesna Gloria in Credo, zlasti pa Hochreiterjevi »Blazeni duhovci in nežna, ljubka dr. Dolinarjeva »Prošnjak.

S slovesnim blagoslovom se je lepo uspela slavnost zaključiti. Cerkev je bila poslušavcem nabita; posebno se je opazilo veliko število ljubljancev. Domžalcem in mojstru Jenku k prvotnemu delu iskreno čestitamo. K.

S knjižnjega irga

Učbenik češkega jezika. Za Ruse spisal prof. F. Zpěvák, za Slovence priredil prof. J. Orožen. V Ljubljani, 1928. Založila Jugoslov. knjigarna. 178 strani. Cena nevez, 40 Din, vez, 50 Din.

Ob tisoletnici smrti češkega narodnega svetnika sv. Václava 1. 1929 (tudi v češol. republiki je ostal narodni praznik, 23. dan septembra) poromamo na njegov grob. Zda se vsi ti bodoči romarji žele naučiti češine. Jugosl. knjigarna nam je naredila veliko uslugo z omenjenim učbenikom. Prof. Orožen smo tudi hvaležni, da je to lepo delo izvršil. Knjižica je na prvi pogled majhna, kar zgubi se ti skoraj v žepu, pa ima v sebi zelo, zelo dosti odkli. Ne muči nas brez potrebe s slovniškimi pravili; jih je ravno prav. Vsa razlaga pravilna. In kar je redko pri takih delih: knjiga je veselo zanimiva; komaj ti avtor pred oči postavi kak slovniški vzorec (sklanjatev in spregatev), takoj sledi kako prikladno živlo. Sploh je živla zelo desti: srečna misel. Po tej metodi bo učenec prav kmalu samostojno čital češko knjigo. Izbrano je živlo iz vseh raznih področij življenja: zdaj smo v Pragi, zdaj v češki vasi, zdaj pri raznih obitkih, zdaj na železnici, zdaj v hotelu... vse zato, da si pridobimo čimvečji zaklad besed. In ta je res velik. Če si bo učenec hotel sam sestaviti slovarček (in iz knjižice si ga bo lahko), bo imel s seboj izvrsten pripomoček pri potovanju. Berla so vsa prvovrstna: zastopani so najboljši češki pesniki in pisatelji. Učenec (učenka) bo iz knjižice spoznal precej slovstvene zgodovine češke in čital spise, polne domovinske ljubezni. — Naštvali bi lahko še in še prednosti tega res koristnega, praktičnega, zelo skrbno sestavljenega delca. Z ozirom na bogato vsebino cena ni previsoka. Oprema (Jugosl. tiskarna) je brezhibna.

Diferenc. slovarček zadaj (240 besed) po: zdraviloma. Lahko bi dodal še n. pr. chudý (uhog), cestovatí, strádati... Chytrý pomeni bolj zvit nego pameten. D.

Dopisi

Št. Vid nad Ljubljano

Andrej Kregar — 50 letnik. Včeraj, 20. t. m. je obhajal g. Andrej Kregar, tovarnar, posestnik in lastnik pogrebnega zavoda na tihem svojo pidesetletnico. Že v mladosti se je živahno udeleževal v vseh naših gospodarskih in prosvetnih organizacijah. Kot 20 letni občinski svetovalec in večletni podžupan si je pridobil obilo zaslug za napredek naše občine. Zadnja leta deluje tudi v krajnem šolskem svetu. Z izredno marljivostjo in strokovnim znanjem je ustanovil moderno urejeno tovarno pohišstva. Radi svoje radodarnosti in družabnosti je splošno priljubljen. Zaslužnemu možu kličemo: Še na mnoga leta!

Jesenice

Občinski proračun. V nedeljo 18. t. m. je imel občinski zastop trg Jesenice svojo sejo, na

kateri je bil na dnevnem redu proračun za l. 1929. Tam smo slišali, koliko je sedanjí občinski odbor že storil za jeseniške občane. Vodovod na Hrušici, vodovod na Plavžu, betonski most čez Ukovo, dolgo škarpno ob potoku Ukova, za vojni spomenik oziroma kapelo na pokopališču je prevzel večino stroškov, uredil je novo pokopališče, kupil cevi za novi vodovod, ki se bo pričel graditi, ko bodo okoliščine to dopuščale. Za regulacijo cest in kanalizacijo Jesenic je izdal velike vsote za načrte itd. tako, da se lahko reče, da še noben dosedanjí občinski zastop Jesenic ni toliko koristnega napravil kot sedanjí. Seveda pa ima občina tudi dolg in sicer 420.000 Din, kar pa je v primeri z deli, ki smo jih navedli, jako malo. — Proračunska debata je bila deloma precej burna, vendar pa je bil proračun z vsemi proti dvema glasovoma sprejet. Druge spremembe v proračunu ni kot da se doloži na direktno davke zvišajo na 200%, občinska trošarina pa zviša za 10%. — V tajni seji je bil na to g. Kavčič sprejet kot občinski redar v službo, ki je nastopi 1. decembra letos. Dosedanjí redar g. Kerštanj je bil sprejet v službo kot dnevnikař.

Prosvetni večer v proslavo sv. Cecilije bo drevi ob 8 v katoliškem delavskem prosvetnem domu. Sodeluje godba in pevski odsek.

Sport

SK Jadran. Z ozirom na kritiko prvenstvene telme Ilijia: Jadran izjavljamo, da igralec St. Rogar ni zapustil igrišča vsled nediscipliniranosti, ampak radi poslabšanja bolezni na igrišču (revma v križu) in je v tej tekmi nastopil, dasi še bolan, le radi discipline napram klubu. — Predsednik.

SPORTNI DOGODKI

Olimpijske igre balkanskih dežel hočejo prirediti. V aprilu bodo igrali nogomet, v maju bodo lahkoatletske in težkoatletske tekme. Priglaseno so Romunija, Jugoslavija, Bolgarija, Grška in Turčija.

Za mnogimi drugimi bo odšel v Ameriko tudi dunajski inženir W. Böckl, znani svetovni prvak v umetnem drsanju. Trdka za izdelovanje motorjev, kjer je nastavljen, mu je dala šest mesecev dopusta. Gotovo bo dalj časa tam ostal.

Nikomur se ne ljubi domov. Kako potuje veliki »amater« Arne Borg po svetu okoli, poročamo v posebnem članku. Tudi Rademacher ni šel z Japonskega kar tako naravnost domov, kot so nam rekli; z drugimi vred je šel na Kitajsko in je v prsnem plavanju na 300 m dosegel v Šang-haju izborni čas 4:35.

Zadnjič omenjena razdalja italijanskega kolesarja Caltaneo pa ni svetovni rekord, temveč ga ima je zmeraj Croce, ki je prevozil l. 1913. v 1 uri 39:28 km.

Svetovni avtomobilni promet bo uredila Zveza narodov: hitrost, izogibanje, hupanje itd.

Poleg večeraj omenjenih nogometnih tekem zapišemo še: Anglija: Wales 3:2, Berlinska Hertha: praški DFC 5:2, Slavija: Kladno 3:2, Ferencváros: Nemzeti 1:1 (»der Meister ist überspield«), praški Sturm: Ostmark 14:01; na Dunaju Rapid: Vienna 3:1, Admira: Slovan 6:2, Sportklub: Hertha 4:2, Austria: FAC 2:2, Wacker: Nicholson 2:1; teč bamac WAC in Admira po 14, drugi 9 in manj, BAC pa 1.

Iz bokerskih vrst se slišijo zanimive stvari. Dempsey se vrača v ring; tako kot Carpentier. Tex Rickard je obljubil Dempseyu zaenkrat okoli 440 tisoč dolarjev, če se hoče boriti 15. maja s Paulinom; to je pravil na nekem banketu v Newyorku Paulino, in navzoči Dempsey ni rekel »da« in ni ni rekel »ne«. — Risiko je bil v borbi s Italijanom Robertom Robertjem ves čas v veliki premoči, a je v 6. rundi pregloboko udaril, in so ga takoj diskvalificirali. — Okun, žid, je z lahkoto potolkel Carthyja; le-ta je bil svoj čas z k. o. podri močnega Sveda Perssona. — Godfrey se je igral z Germanom, znanim tudi v Evropi, 2 rundi; v tretji rundi ga je z k. o. položil na tla.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Sreda, 21. nov.: 12.30: Reproducirana glasba in borzna poročila. 18: Pravičje, pripoveduje pisatelj Mikšinski. 19: Srbohrvaščina, poučuje prof. Mazovec. 19.30: Mesta, žarišče našega življenja, napredka in kulture, predava dr. Valtjer Bohinje. 20: Radio-kvartet: gg. Feršnja, Bravničar, Jeraj, Eržen. 22: Poročila.

Četrtek, 22. nov.: 12.30: Reproducirana glasba in borzna poročila. — 18.30: Obdelavanje zemlje, predava ing. Rado Lah. — 19: Italijanščina, poučuje prof. Gruđen. — 19.30: Zgodovina Slovencev,

predava prof. Silvo Kranjec. — 20: Prenos cerkvene koncerta iz stolnice. — 22: Poročila.

Drugi programi

Sreda, 21. novembra.

Zagreb: 17.30 Koncert radiokvarteta — 19.30 Predavanje iz astronomije: Orientacija v naravi. — Praga: 12.30 Opoldanski koncert — 19 Zabavna glasba — 20.10 Vesel večer — 21.40 Slovaške pesmi. — Leipzig: 19.30 »Letni čas«, (J. Haydn). — Stuttgart: 16.35 Popoldanski koncert — 20.15 Koncert svetlega španskega kitarista. — Bern: 17 Orkestralna glasba — 20 Komorni koncert — 21 Orkestralni koncert. — Katowice: 18 Popoldanski koncert — 20.30 Komorna glasba. — Brno: 20.30 Operetna glasba s petjem — 21.30 Godba na pihala. — Rim: 20.45 Vokalni in instrumentalni koncert. — Berlin: 16.30 Graber: Pesmi bogoiskateljev — 19 Predavanje: Vtisi potnika na prekoce-anski vožnji s Zeppelinom — 20 »Mož, ki ga je Bog udaril«, sluhoigra z godbo. — Dunaj: 11 Koncert godalnega kvarteta — 16 Popoldanski koncert orkestra — 20.50 »Don Carlos«, parodija v 5. dej. — 21.40 Burka; nato lahka glasba. — München: 18.35 »Rosenkavalier« opera v 3. dej. (R. Strauss). — Budapest: 12.20 Koncert ciganske kapele — 17.45 Orkestralni koncert — 20.20 Humori-isti večer — 22 Koncert ciganske kapele — 23 Lahka glasba.

Rabite

Tungsram
barium-elektronke

Naznanila

Ljubljansko gledališče

Drama:

Začetek ob 20.

Sreda, 21. novembra: Zaprtlo. Četrtek, 22. novembra: HERMAN CELJSKI. Red B. Petek, 23. novembra: Zaprtlo. (Generalica.) Sobota, 24. novembra: ŽIVI MRTVEČ. Premierski abonma.

Opera:

začetek ob pol 20.

Sreda, 21. novembra: BOCCACCIO, opereta. Red C. Četrtek, 22. novembra: »OEDIPUS REX«, »IZ KOMICNE OPERE«. Red D. Petek, 23. novembra: »ZALJUBLJEN V TRI ORAN-ŽE«. Premierski abonma.

Mariborsko gledališče

Sreda, 21. novembra: Zaprtlo. Četrtek, 22. novembra ob 20. uri »JESENSKI MA-NEVER«. Ab. B. Gestovanje gđ. Lubejeve. Petek, 23. novembra: Zaprtlo. Sobota, 24. novembra ob 20. uri »ADIEU MIMI«. Premijera.

Ljudski oder v Ljubljani

V nedeljo, 25. novembra popoldne: »PODOBAR«, ljudska igra s petjem, godbo in plesom v 5 dejanjih.

Priredbe in društvene vesti

Rafaelova družba. Dne 28. novembra t. l. ob pol 3. uri popoldne se vrši v prostorih Prosvetne zveze, Miklošičeva cesta 5, Ljubljana, občni zbor Rafaelove družbe za varstvo izseljencev za preteklo leto z običajnim dnevnim redom. Poleg članov vabimo k udeležbi vse, ki se zanimajo za izseljeniško vprašanje. V slučaju nesklepnosti se vrši pol ure pozneje na istem prostoru in z istim dnevnim redom občni zbor ob vsaki udeležbi.

Pevski zbor učiteljskega UJU. Prihodnji pev. tečaj se vršijo: za ženski zbor 24. in 25. novembra. Začetek 24. novembra ob 8. na učiteljskem. Moški zbor 8. in 9. decembra istotam in ob isti uri. Mešni zbor 27., 28., 29. in 30. decembra. Koncert se vrši v januarju. Pozivamo vse članice in člane, da se redno udeležijo napovedanih pevskih vaj. — Odbor.

»Merkurjev jour fix« se vrši danes v sredo

21. novembra t. l. v novem salonu restavracije pri Mikliču v Kolodvorski ulici po 20. uri. — Vabimo vse člane in prijatelje društva, da se udeležijo tega društvenega večera. Med drugim je na sporedu kratko predavanje, petje, godba in šaljive točke. Odbor.

Naše dijašvo

Akademsko kongregacija. Danes ob 8. uri zvečer kot običajno shod. Novinci prisrčno vabljeni. — Odbor.

Sir Arthur Conan Doyle:

Izgubljeni svet

(The lost world.)

Roman.

To je bila vsebina pisma, ki sem ga na glas prečital Tarpu Henriju, zakaj moj prijatelj je takoj prihitel k meni, da izve o uspehu mojega drznega početja. Pripomnil je samo: »Zdaj imajo v prodaji neko novo milo, cuticura se menda imenuje, ki je za rane baje vse boljše kakor arnika.« Nekateri ljudje imajo res čudne nazore o duhovitosti.

Bilo je že skoro pol enajstih, ko sem prejel pismo. Toda avtoizvošček me je v kratkem času potegnil na določeni kraj. Ustavili smo se pred ponosno, s stebriščem okrašeno hišo. Težki zastori v oknih so jasno kazali, da je bil grozni profesor premožen človek. Vrata mi je odprl čuden, zagorel, posušen človek nedoločene starosti, oblečen v črn mornarski jopič in rumene usnjene dokolenice. Pozneje sem zvedel, da je šofer, ki je slednjič zavzel nezasedeno službo vratarja, ker so se ostali posli neprenehoma menjavali. S svojimi svetlimi modrimi očmi me je pazno premeril od glave do peti.

»Ali ste naročeni?« je vprašal.
»Dogovoril sem se z gospodom profesorjem.«
»Ali ste prejeli pismo?«
Privlekel sem ovitek.
»Dobro.«

Mož se mi je zdel redkobeseden. Ko sem mu sledil skozi vežo, me je nenadoma ustavila gospa, ki se je prikazala med drugimi vrati: vodila so, kakor sem pozneje zvedel, v jedilnico. Ta razumna, živahna, črnooka gospa je bila po svoji zunanosti videti prej Francozinja kakor Angležinja.

»En trenutek, prosim,« je rekla. »Vi pa lahko počakate tu, Austin. Izvolite, prosim, noter, gospod!

Ali vas smem vprašati, če ste že kdaj videli mojega moža?«

»Ne, gospa, nisem še imel te časti.«

»Potem vas moram vnaprej prositi oproščenja. Moram vam namreč povedati, da je to sploh nemogoč človek, popolnoma nemogoč. Zda, ko sem vas vnaprej posvarila, boste napram njemu gotovo prizanesljivejši.

»Izkazujete mi veliko pozornost, gospa.«

»Čim opazite, da hoče postati nasilen, hitro zapustite sobo. Nikar ne mislite, da mu boste lahko ugovarjali. Več ljudi, ki so to poizkušali, je moralo pretrpeti samo žalitve. Naposled vedno izbruhne javno pohujšanje, in potem trpim le jaz in sploh vsi pri nas. Upam, da niste prišli k njemu radi Južne Amerike?«

Dami nisem mogel lagati.

»Ah, Bog se usmilil! To je pri njem najnevarnejša snov. Vem, da ne boste verjeli niti besedice od vsega, kar vam pové, in se ne bom temu prav nič žudila. A tega mu ne smete povedati, sicer takoj zbesni. Kažite, prosim, da mu verjamete, pa boste dobro opravili z njim, zagotavljam vam. Saj on je najpoštenjši človek na svetu. Predolgo pa ne smete ostati pri njem, sicer prične kaj sumiti. Če pa dobite vtis, da vam postaja nevarno, se poslužite zvončka in se mu izmikajte, dokler ne pridem jaz. Navadno se mi posreči pomiriti ga, tudi če postane najbolj nevaren.«

S temi vzpodbudnimi besedami me je gospodinja izročila spremstvu molčečega Austina, ki je tekoma najinega kratkega razgovora čakal kakor bronast kip molčečnosti, in peljal me je po nekem hodniku prav do konca. Po rahlem trkanju na vrata se je začelo od znotraj pravo živinsko tuljenje in stal sem pred profesorjem.

Sedel je na vrtljivem pisarniškem stolu ob velikiški mizi, ki je bila vsa pokrita s knjigami, zemljevidi in načrti. Čim sem vstopil, je svoj stol naglo zasukal in me dobil pred oči. Njegova zunanost mi je

usiavila sapo. Pričakoval sem sicer, da bom videl dokaj čudnega človeka, a nikoli nisem mislil na tako mogočno osebnost. Ta postava in ta oolastnost sta me kar zmešali. Glavo je imel velikansko, največjo, kar sem jih doslej videl pri človeku. Prepričan sem, da bi mi njegov klobuk, če bi si upal z njim pokriti, zlezal čez ušesa in se ustavljal šele na plečih. Njegov obraz in brada sta me spominjala na asirskega bika. Obraz je bil rdečeličen in zdrav, brada pa črna, celo modrikasta in mu je v kodrastih povsemih ležala preko prs kakor lopata. Tudi tasje so bili dokaj čudni, gladko naprej počesani in so mu v dolgih zavitkih pogumno padali čez visoko čelo. Izpod kosatih, črnih obrvi so gledale sivkasto modre, jako jasne, jako neizprosne in jako oblastne oči. Od ostalega života je bilo videti vrh mize orjaška, široka ramena, kakor sod mogočna prsa in z debelimi, črnimi kocinami pokrite strašne, močne roke. Vse to skupaj, vstevši rjoveči, močni glas, je tvorilo vsebino prvega vtisa, ki ga je napravil name znameniti profesor Callenger.

»No?« je izpregovoril in izzivalno izbulil oči vame, »kaj je?«

Vsaj nekaj časa sem moral ohraniti krinko, sicer bi bil ta pozdrav obenem nedvomno tudi konec mojega razgovora.

»Bili ste toliko prijazni, da ste mi dovolili vas obiskati,« sem rekel ponižno in mi pomolil ovitek pisma.

Vzel je moje pismo z mize in ga položil pred se.

»Aha, vi ste tisti mladenič, ki ne razume nobene dobre angleščine, kaj ne? Sicer pa ste toliko prijazni, da v splošnem odcpravate moje zaključke, če sem vas pravilno razumel?«

»Popolnoma, gospod profesor, popolnoma!« sem mu jako navdušeno pritrtil.

»O, za Boga milega! To pa izredno ojači moje stališče, kaj ni res? Radi vaše starosti in zunanosti ima ta vaša pomoč zame seveda dvojno vrednost.

»Ljudska knjižnica iz založništva Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani: 24. zvezek: A. Maty, HANKA, LUTJICO-STRISA povest. Din 22. vez. Din 30. — 25. zvezek: Haggard, HČI CESARJA MONTEZUME. Din 22. vez. Din 30. — 26. zvezek: Lorenzin, STOKER IN NERVO BURKASTO ŽIVLJENJE. Din 14. vez. Din 22. — 27. zvezek: Pregeš, OTROCI SOLNCA. Din 24. vez. Din 32. — 28. zvezek: Haggard, KLEOPATRA. Din 28. Din 40.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Čekovni račun Ljubljana 10.349. Telefon številka 2328.

Službe iscejo

Uradnik

zmožen kavcije 10.000 do 15.000 Din, išče stalne službe kot knjigovodja ali kaj sličnega. Ponudbe z navedbo mesečne plače na upravo lista pod »Kavcija« št. 11.402.

Prodajalka

Specerijske in delikatesne stroke z večletno prakso išče službe v mestu ali izven. Ponudbe pod »Prodajalka« na upravo.

Organist, obč. tajnik

agilna moč, želi službo spreminiti na večjo župnijo, občino na deželi. Ponudbe se prosijo poslati na upravo Slov. pod naslov: Miren značaj 11.399.

Službo dobe

Modistinjo

prodajalko, prvovrstno moč, iščem. Ponudbe na oglaš. oddelku pod »Modistinjo« 11.373.

Vodja za trgovino

s kmetijskimi potrebščinami se išče za večjo gospodarsko korporacijo v Ljubljani. Predpogoj višja trgovska izobrazba in večletna praksa. Istotam se sprejme

trgovski pomočnik

s primerno trgovsko izobrazbo in prakso s kmetijskimi pridelki. Lastno-ročno pisane prošnje z navedbo dosedanjega službovanja in plačilnih zahtev je vložiti do 15. decembra t. l. na: Poštni predal št. 135, Ljubljana.

Trgovski pomočnik

mlajši, se takoj sprejme v trgovini z meš. blagom Franc Renier v Podčetrtku. Prednost imajo z dežele, kateri so zmožni manufakturne stroke kakor tudi večji nemškega jezika.

Boljša deklica

poštena in pobožna, nad 20 let stara, ki zna šivati in krpati, se išče na Hrvaško za fino hišo kot sobarica. Plača 350 Din. Naslov v upravi 11.408.

Dva vajenca

za pasarsko-kovinsko delavnico sprejme Leop. Tratnik, Sv. Petra c. 25.

Cevlarskega učenca

sprejem. Hrana in stanovanje v hiši L. Spacapan, čevljar, Polzela.

Vajence

za vodovodno inštalacijo in za kleparstvo sprejme takoj Jože Mihelčič in drug. Ljubljana, Dunajska cesta 41.

Kuhinjsko dekle

pomivalko, pridno, sprejme Hotel Štrukelj.

Dijaki

išče sobo; gre tudi kot sostanovalec k enemu gospodu ali dijaku. Ponudbe na upravo lista pod »Mirena«.

Akademik

išče s 1. dec. skromno sobico, gre tudi kot sostanovalec. Ponudbe z navedbo cene na upravo Slov. pod »Miren fant«.

Miren akademik

išče s 1. dec. skromno sobico, gre tudi kot sostanovalec. Ponudbe z navedbo cene na upravo Slov. pod »Miren fant«.

Pouk

Zaseb. krojno učilišče Ljubljana - Stari trg 19, sporoča cenjenim pletilnim industrijam in pletilcem, da je dobil z Dunaja najnovejše modele, po katerih se bo poučevalo v decembru krojenje za pletilne garderobe, jopice, poluoverje, obleke, plašči. - Specijalen pouk krojačem o civilnih oblekah, uniformah. Šiviljam, nešiviljam najnovejši modeli, tudi za perilo. Revnejšim ugod. plačilni pogoji. Brezplačna preskrba služb. Izdelava krojev. - F. Potočnik, vodja tečajev, izprašan in diplomiran v inozemstvu.

Stanovanja

Lepo suho stanovanje v Ljublj. predmestju, oddam. Naslov pove uprava »Slovenca« št. 11.404.

Boljša gospodična

se sprejme na stanovanje in hrano. - Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 11.364.

Stanovanje zastoj

za primerno posojilo ali nizka najemina proti plačilu za daljšo dobo. Tri sobe, kuhinja, veranda, vrt, pralnica, elektrika. Naslov pove uprava »Slovenca« št. 11.344.

Denar

S kapitalom

100—200.000 Din vstopim kot družabnik k solidnemu podjetju cv. dam kot posojilo za primerno službo. Ponudbe pod »Kapital« št. 11.382.

Vnajem

Lokomobilni kotel ali transportabla lokomobil 35—40 m² kurilne ploške vzamem za pol leta proti primerni odškodnini v najem. Ponudbe na J. Bonač sin, Ljubljana.

Skladišče

veliko, suho, iščemo po možnosti v bližini kolo-dvora. Ponudbe z navedbo cene na poštini predal 209, Ljubljana.

Opremljena pisarna

pritlična, centrum, se takoj odda. - Naslov pove uprava »Slov.« št. 11.417.

Porestva

Parcela 15 minut od središča, z načrti in temeljem, na predaj. Električna, vodovod. - Naslov v upravi Slovenca pod št. 11.372.

Kupimo

Hlode

bukove in hrastove (hrastove že od 20 cm naprej), kupuje parna žaga V. Scagnetti, Ljubljana.

Bukov žir

in hrastov želod kupujemo vsako množino. - »Fructus«, Ljubljana, Krekov trg 10.

Pofzvedbe

Zaponka (broša)

velika, se je izgubila na poti Tacen - Šmarna gora do Medvod. Odda naj se proti nagradi v trgovini R. Mladavc - »pri škofu«.

Prodamo

Koks

sub, 80 Din (100 kg) vedno na zalogi. - Mestna plinarna.

Perje

vsako množino, čiščeno, neizčiščeno, nečehano - koščice, purje, račje in gosje - prodaja trdka E. Vajda, Čakovec, Medjimurje.

Jedilnico

pocen prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 11.345.

Obrt

Mraza pozimi

vas reši najidealnejše grevec »Calefactor«, Josip Šiška, Kranj.

Puhasto perje

kg 38 Din. razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg izkoristite priliko. dokler zaloga traja. Imam tudi beli puh kg 300 Din L. Brozović, kem čistilna perla, Zagreb, Ilica 62.

Volna in bombaž

za strojno pletenje in ročna dela dobite po najnižjih cenah pri PRELOGU, LJUBLJANA Stari trg 12 - Zidovska 4.

Žaganje drv

z motorno žago. - Uran Franc, Vilharjeva cesta, telefon št. 2820.

Za pletenje stolov

in popravila se priporoča Nekovar, Ljublj., Breg 14.

Samo 26 do 28 Din

plačate

za podplatanje ženskih čevljev in 32—38 Din za podplatanje moških čevljev. Tudi vse čevlje z gumijastimi podplati in snežne čevlje sprejema v popravilo po najnižjih cenah »Brzopodplata«, Tat-tenbachova ulica 14.

Najboljše kolo

šivalne stroje »Gritzer« (nizke cene) pri Jos. Petelinc - Ljubljana, poleg Prešernovega spomenika (ob vodi).

Šlezijski premog

odlični, in koks, promptno iz skladišča, ter trboveljski premog, dobavlja Čebin, Ljubljana, Wolfova ulica 1. - Tel. 2056.

Zastopniki, pozor!

Svetovni patent, senzacionalna novost, kupci so vsi gostilničarji, kavarnarji in privatniki. - Božič je pred vratmi. - Sposobni prodajalci se za takoj iščejo. »Kegola«, Maribor, Cankarjeva 14.

Družabnik

dobro vpeljeni trgovec, na zelo prometni ulici v Ljubljani sprejme družabnika ali družabnico s kapitalom v svrhu razširjenja trgovine. Ponudbe na oglaš. oddelku Slovenca pod »Trgovina«.

Za nakup lesa

mehkega in trdega bi rad poštenega družabnika. - Naslov pove uprava Slovenca pod št. 11.420.

Objave

Izjava.

Podpis. Ivan Mrmolja, bivši predsednik in ravnatelj »Panonije« v Mariboru, lojalno preključem vse obdolžitve, ki sem jih v svojih letakih z dne 15. julija in 10. oktobra 1927 očital Zvezi slovenskih zadrug, ozir. članom njenega načelstva ter ravnatelju Franu Trčku ter izjavljam, da je Zveza vršila samo svojo revizijsko dolžnost. Obenem se jim zahvaljujem, da so umaknili tožbo. - Ljubljana, 20. nov. 1928. Ivan Mrmolja.

PREKLIC. Podpisana ob-

žalujem vse žalitve namram Ivanu Regentu in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. Mara Brinovec, Zel. jama 227.

Razno

KLOBUKE

zimsko perilo, dežne plašče in drugo modno blago pri-poroča trgovina »Pri AMERIKANCU« Ljubljana, Stari trg št. 19.

Drva

bukove in hrastove odpadke od parketov dostavlja po nizki ceni na dom parna žaga V. SCAGNETTI v Ljubljani, za čereniskim kolodvorom.

Prodajamo po najnižji

dnevni ceni prvovrst. suha

novejše čreva

soljena, ravna debela čreva (Scheibendarm) ter ovčje strunarje.

Jugocrijevo

Zagreb, Klaučička ul. 9. Telefon 60—91.

Jetiko

ozdravi tudi pozimi strokovnjak (strokovne knjige!) dr. Pečnik, pljučni zavod (Privat-Lungenheilanstalt) Sečovo, železn. postaja Rogaska Slatina.

Krušno moko

najboljše vrste dobite vedno svežo pri

A. & M. Zorman

Ljubljana, Stari trg 32.

Blago dostavimo tudi na dom. - Prezmemo v mlev tudi vsako množino doma e ali bamske pse-nice - pri manjših množinah jo takoj zamejamo za moko in otroce.

Stanovanje

štirih sob z vsemi pritliklinami, v centru mesta, iščem za januar. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 11.406.

POZOR!

Razno manufakturno blago za jesen in zimo kupite najceneje v znani solidni trgovini

FRANJO MAJER

MARIBOR, — GLAVNI TRG 9

POZOR!

Razno manufakturno blago za jesen in zimo kupite najceneje v znani solidni trgovini

FRANJO MAJER

MARIBOR, — GLAVNI TRG 9

POZOR!

Razno manufakturno blago za jesen in zimo kupite najceneje v znani solidni trgovini

FRANJO MAJER

MARIBOR, — GLAVNI TRG 9

POZOR!

Razno manufakturno blago za jesen in zimo kupite najceneje v znani solidni trgovini

FRANJO MAJER

MARIBOR, — GLAVNI TRG 9

POZOR!

Razno manufakturno blago za jesen in zimo kupite najceneje v znani solidni trgovini

FRANJO MAJER

MARIBOR, — GLAVNI TRG 9

POZOR!

Razno manufakturno blago za jesen in zimo kupite najceneje v znani solidni trgovini

FRANJO MAJER

MARIBOR, — GLAVNI TRG 9

POZOR!

Razno manufakturno blago za jesen in zimo kupite najceneje v znani solidni trgovini

FRANJO MAJER

MARIBOR, — GLAVNI TRG 9

POZOR!

Razno manufakturno blago za jesen in zimo kupite najceneje v znani solidni trgovini

FRANJO MAJER

MARIBOR, — GLAVNI TRG 9

POZOR!

Razno manufakturno blago za jesen in zimo kupite najceneje v znani solidni trgovini

FRANJO MAJER

MARIBOR, — GLAVNI TRG 9

POZOR!

Razno manufakturno blago za jesen in zimo kupite najceneje v znani solidni trgovini

FRANJO MAJER

MARIBOR, — GLAVNI TRG 9

POZOR!

Razno manufakturno blago za jesen in zimo kupite najceneje v znani solidni trgovini

FRANJO MAJER

MARIBOR, — GLAVNI TRG 9

POZOR!

Razno manufakturno blago za jesen in zimo kupite najceneje v znani solidni trgovini

FRANJO MAJER

MARIBOR, — GLAVNI TRG 9

POZOR!

Razno manufakturno blago za jesen in zimo kupite najceneje v znani solidni trgovini

FRANJO MAJER

MARIBOR, — GLAVNI TRG 9

POZOR!

Razno manufakturno blago za jesen in zimo kupite najceneje v znani solidni trgovini

FRANJO MAJER

MARIBOR, — GLAVNI TRG 9

POZOR!

Razno manufakturno blago za jesen in zimo kupite najceneje v znani solidni trgovini

FRANJO MAJER

MARIBOR, — GLAVNI TRG 9

Pšenično moko

najboljše mline nudimo na volitve v trgovini št. 11 in mlevskih izdelkov

A. VOLK Ljubljana

Realjeva cesta 24.

Stanovanje

štirih sob z vsemi pritliklinami, v centru mesta, iščem za januar. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 11.406.

POZOR!

Razno manufakturno blago za jesen in zimo kupite najceneje v znani solidni trgovini

FRANJO MAJER

MARIBOR, — GLAVNI TRG 9

POZOR!

Razno manufakturno blago za jesen in zimo kupite najceneje v znani solidni trgovini

FRANJO MAJER

MARIBOR, — GLAVNI TRG 9

POZOR!

Razno manufakturno blago za jesen in zimo kupite najceneje v znani solidni trgovini

FRANJO MAJER

MARIBOR, — GLAVNI TRG 9

POZOR!

Razno manufakturno blago za jesen in zimo kupite najceneje v znani solidni trgovini

FRANJO MAJER

MARIBOR, — GLAVNI TRG 9

POZOR!

Razno manufakturno blago za jesen in zimo kupite najceneje v znani solidni trgovini

FRANJO MAJER

MARIBOR, — GLAVNI TRG 9

POZOR!

Razno manufakturno blago za jesen in zimo kupite najceneje v znani solidni trgovini

FRANJO MAJER

MARIBOR, — GLAVNI TRG 9

POZOR!

Razno manufakturno blago za jesen in zimo kupite najceneje v znani solid